

Tartu Ülikool
Maailma keelte ja kultuuride kolledž

Õie Tähtla
EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIK
Magistritöö

Juhendaja: Anne Arold, PhD

Tartu

2017

SISUKORD

SISUKORD.....	2
1. SISSEJUHATUS.....	3
2. TERMINITE VALIK.....	5
2.1 Märksõnade põhiallikad.....	5
2.2 Harva kasutatavad terminid.....	6
2.3 Terminite sisu.....	7
2.4 Eestikeelsete terminite selgitused.....	9
3. PROBLEEMID VALIKSÕNASTIKU KOOSTAMISEL.....	10
3.1 Valiksõnastikus kasutatavad keeled.....	10
3.2 Valiksõnastiku tüüp.....	10
3.3 Valiksõnastiku subjektiivsus.....	11
4. TÕLKEGA SEOTUD PROBLEEMID.....	12
4.1 Struktuur.....	12
4.2 Ametlikud terminite tõlked.....	13
4.3 Variatsioonid valiksõnastiku keeltes.....	14
4.4 Sünonüümid ja ingliskeelestumine.....	15
4.5 Mõistete tähenduse kontrollimine ja selgitused. Polüseemia.....	17
4.6 Näiteid mõiste sisulise tõlkimise probleemidest.....	18
5. TÄHELEPANEKUID VALIKSÕNASTIKU KOOSTAMISEL.....	23
6. MAGISTRITÖÖS KASUTATUD LÜHENDID.....	25
7. EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK.....	26
8. EESTI-INGLISE REGISTER.....	60
9. EESTI-SAKSA REGISTER.....	73
10. ENGLISH-GERMAN INDEX.....	83
11. INDEX DEUTSCH-ENGLISCH.....	93
KOKKUVÕTE.....	103
KASUTATUD KIRJANDUS.....	104
SUMMARY.....	110

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva magistritöö „Eesti-inglise-saksa optomeetria valiksõnastik” eesmärgiks on kolmkeelse optomeetria valiksõnastiku koostamine. Magistritöö esimene osa kirjeldab valiksõnastiku koostamise probleeme, põhjendab valiksõnastiku koostamise vajadust, ja toob välja sõnastiku koostamise probleemide lahendused. Magistritöö teise osa moodustab eesti-inglise-saksa optomeetria valiksõnastik, mis koosneb kuuest osast. Valiksõnastiku esimeses osas on eestikeelsete terminite selgitused.

Aastaid Eesti keelenõukogu esimehe ametis olnud Birute Klaas-Lang on kirjutanud: *„Maailmas on sadakond keelt, milles on võimalik saada täies mahus kõrgharidust, ja eesti keel on nende seas. Kui mõtiskleda selle üle, mis võiks olla Eesti Vabariigi esimese saja aasta suurimaid saavutusi, siis selleks on kindlasti emakeelse kõrghariduse väljaarendamine.”* (Klaas-Lang 2017). Eestis hakati optometriste koolitama 1998. aastal, koolitajaks Tallinna Tervishoiu Kõrgkool, tollase nimetusega Tallinna meditsiinikool. Õppetöö toimub täies mahus eesti keeles. Tallinna Tervishoiu Kõrgkool on ainus õppeasutus Eestis, mis pakub võimalust õppida optomeetria õppekaval. Lõpetanu diplom kehtib igas Euroopa Liidu riigis. Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis on õppuril võimalus nii esimesel kui ka teisel õppeaastal läbida erialase inglise keele kursus, lisaks pakutakse erialast vene keele kursust ja ladina keele algkursust.

Nüüdseks pea 20aastase optomeetria õpetamiskogemusega koolil puudus aga erialane inglise-eesti sõnaraamat. Nii sündis idee koostada eesti-inglise-eesti optomeetria valiksõnastik. Idee laienes ja lisandus saksa keel, mis muutis sõnastiku kolmkeelseks. Saksa keel lisati, sest sõnastiku autor tegeleb õpingute käigus aktiivselt kahe võõrkeelega: inglise ja saksa, seega aitas sõnastiku koostamine arendada vastava valdkonna sõnavara autori töökeeltes. Valiksõnastiku koostamisel on lähtutud põhimõttest, et kui registris on esimene keel A, teine B ja kolmas C, siis $A=B$, $A=C$ ja $B=C$. Esialgne register hõlmas sõnu ja väljendeid järjekorras: eestikeelne termin, ingliskeelne termin ja saksakeelne termin. Register pidi võimaldama tõlkida terminit korrektselt A keelest nii B kui ka C keelde.

Koostatud valiksõnastikul on olemas sihtrühm: eelkõige optomeetriat õppivad tudengid,

lisaks igaüks, kes sõnavara vastu huvi tunneb, näiteks tõlkeõpetuse üliõpilased. Valiksõnastik hõlmab osaliselt väljendeid, mis pakuvad huvi silmaarstidele, seega saab siit algteadmisi valdkonnast ka näiteks silmaarstiks õppija. Sõnastiku eestikeelsete terminite selgitused aitavad terminitest sisuliselt aru saada kõikidel huvilistel.

Sõnastiku eesti-inglise osal on juba olemas praktiline väljund. Nimelt koostab Tallinna Tervishoiu Kõrgkool veebipõhist tervishoiusõnastikku, mille valdkondade hulka kuulub ka optomeetria, seega lisatakse käesoleva magistritöö sõnad ja väljendid veebisõnastikku, mida pidevalt täiendatakse. Veebisõnastikus leidub tervishoiu valdkonna termineid eesti, inglise ja vene keeles. Veebisõnastik kasutab magistritöö inglise ja eestikeelseid termineid. Saksakeelsed terminid lisavad valiksõnastikule väljundi saksa keelt kasutava optometristi jaoks. Kokkuvõtlikult võib öelda, et sõnastik pakub abikätt peaaegu igas Euroopa Liidu riigis. 38% Euroopa Liidu kodanikest väidab, et oskavad inglise keelt vestlustasemel, 19 riigis osatakse emakeele kõrval enim inglise keelt, näiteks Rootsis, Maltal ja Madalmaades (EUROBAROMEETRI eriuuring 243 "Eurooplased ja keeled").

2. TERMINITE VALIK

Valiksõnastik jäädvustab termineid, mida kasutatakse ja mida leidub erialastes artiklites või prilliäride kodulehekülgedel. Palju ingliskeelseid termineid pärineb ajakirja *Optometrytoday*, *Journal of the Association of Optometrists* 2013. aasta numbristest, näiteks *nystagmus* (OT, November 2013: 7).

Sõnastiku koostamisel lähtuti mitmest asjaolust. Esiteks lähtub valiksõnastiku terminite valik optometristi definitsioonist, mis Eesti Keele Instituudi (EKI) allikate järgi on nägemise korrigeerimise asjatundja, ja optomeetria definitsioonist, mis on õpetus nägemisest ja selle korrigeerimisest prillide ja kontaktläätsedega. Fakt, et sõnastik lisatakse Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli veebisõnastikku, tähendab, et sõnastikus olevad terminid peavad olema eeskätt vajalikud õppurile. Autor leiab, et sõnastik koosneb terminitest, mida võib vaja minna suhtluses optometristi ja kliendi vahel. Sõnastikust on välja jäetud sellised suhtlemisega seotud terminid nagu näiteks *võtke istet*. Põhjused: sõnastik eeldab, et kasutaja oskab vähemalt elementaarsel tasemel sihtkeelt, vajab sõnastikku aga erialaste terminite jaoks, näiteks erinevate haiguste või silmaosade leidmiseks. Kuna sõnastik on valiksõnastik, ei olnud võimalik kaasata kõiki vajalikke termineid, autor tegi valiku, mida järgnevalt põhjendab.

2.1 Märksõnade põhiallikad

Esialgne ingliskeelsete terminite valik pärineb esimese ja teise aasta optomeetria üliõpilaste inglise keele konspektides käsitletavatest teemadest. Kasutati 2015/16. ja 2016/17. õppeaasta konspekte. 2015/16. õppeaasta konspektid koostas Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli õppejõud Ene Kotkas ja 2016/17. õppeaasta konspektid käesoleva magistratöo autor, seetõttu on allikates 2016/17. aasta konspektide viidete asemel konspektide loomisel kasutatud allikad.

Autori koostatud konspektide eeskujuks on Ene Kotkase kasutatud teemad ja osaliselt kattuvad kahe aasta konspektide tekstid. Lisaks külastas autor mitmeid veebis leiduvate prilliäride kodulehekülgi, leidmaks praktilises elus vajalikke termineid, mida konspekt ei käsitlenud. Saksakeelsete terminite leidmisel oli suureks abiks raamat *BASICS Augenheilkunde* (Dahlmann & Patzelt 2014). Eestikeelsete terminite leidmisel aitasid mitmed üldsõnastikud, erialased artiklid ja veebileheküljed, näiteks Med24.ee, silmaarstid.ee,

kliinik.ee jne. Suureks abiks oli võimalus konsulteerida eestikeelsete terminite osas optomeetria õppetooli juhataja Vootele Tammega, kes andis soovitusi terminite kasutuse osas erialastes optomeetria tundides ja elulistes olukordades. Näiteks võib tuua, et käesoleval aastal kasutatakse sõna *kõõrsilmsus* varemlevinud *kõõrdsilmsuse* asemel. Erialaseid emakeelseid leide oli teisigi. Probleemaatilistest väljenditest on pikemalt kirjutatud probleeme käsitlevas magistritöö osas.

2.2 Harva kasutatavad terminid

Valiksõnastikus on mõned terminid, mille eestikeelseid vasteid avalikus kirjanduses kasutatud ei ole ja mida kasutatakse suhteliselt vähe. Nimetatud terminid on valiksõnastikus keelearenduse näidiseks ja loodetavasti võetakse need terminid tulevikus ametlikult kasutusele. Näiteks võib tuua sõna *sadulsild*, mis tähistab prillide osa, silda, mis on sadulakujuline. Inglisekeelne vaste on *saddle bridge* ja saksakeelne *die Sattel-Brücke*. Huvitav on fakt, et saksa keeles kasutatakse nii kokkukirjutatud *Sattelbrücke* varianti kui ka sidekriipsuga *Sattel-Brücke* versiooni. Tegemist on pigem disainiterminiga. Prilliraamide kujundus on peaaegu piirideta, seega on väga palju erineva kujuga prilliraame ja prilliraamide osi, mida käesolevasse valiksõnastikku lisatud ei ole. Valentinipäeva eel pakuvad mitmed veebileheküljed näiteks südamekujulisi prilliraame – termin, mis samuti puudub sõnastikust. Näiteid on lõputult. Disain areneb ja seega võib oletada, et peagi lisandub veelgi prilliraamide kujundusega seotud sõnu igapäevakeelde. On võimalik, et tulevikus koostatakse prilliraamide disainisõnastik, materjali leidub.

Eesti õigekeelsussõnaraamatus puudub magistritöö kirjutamise ajal eelnimetatud termin *sadulsild*. Küll aga mainitakse *näpitsprille*, ingliskeelne vaste *pince-nez* ja saksakeelne *der Kneifer*. Termin *Windsori prillid*, *Windsor spectacles*, *die Windsorbrille*, puudub samuti õigekeelsussõnaraamatus. Eestikeelse vaste aluseks võttis autor saksakeelse termini, kasutas otsetõlget ja otsustas koostada kahest sõnast koosneva lahkukirjutatud termini. Kujundusega seotud terminite mõistmiseks on parim joonis. Seega on joonistel näha nii näpitsprillid kui ka Windsori prillid.

Joon. 1. **Näpitsprillid**. Inglisekeelne nimetus tuleneb prantsuskeelsest sõnast *pincer*. Prillid meenutavad kujult näpitsaid.

<http://www.museumreplicas.com/p-2148-steampunk-pince-nez-glasses.aspx>

Joon. 2. **Windsori prillid**.¹ Prille iseloomustavad täiesti ümmargused prilliklaasid. Windsori prillide juures kasutati **sadulsilda**.

2.3 Terminite sisu

Raamatu "Word by Word: The Secret Life of Dictionaries" autor, Merriam-Websteri leksikograaf Kory Stamper väljendas mõtet, et tema arvates usuvad paljud inimesed, et sõnastik on keelevalvur, tegelikult ei ole sõnastik politseinik, kes keele üle korda peab, vaid sõnastik jälgib ja salvestab inimeste keelekasutust (Tucker 2017). Sama kehtib käesoleva valiksõnastiku kohta. Sõnastiku koostamisel lähtuti optomeetria õppetooli üliõpilaste õppekavast ja vajadustest, aga mõned teemad jäeti siiski suuremas osas sõnastikust välja.

Esimese aasta üliõpilaste eesmärk on omandada üldine tervishoiualane ja nägemist korrigeerivate vahenditega seotud ingliskeelne terminoloogia. 26 x 45 minuti jooksul käsitletakse järgmisi teemasid:

üldine tervishoiualane terminoloogia (sh inimkeha, silma ehitus), tervisekäitumine (sh nägemishäired/silma patoloogia, silmatraumad), nägemise korrigeerimine (sh prillide ajalugu; prilliklaasid ja -raamid, kontaktläätsed, nende hooldus). Esimese aasta teemadest jäeti välja

¹ Prillid hakkasid levima 1880.aastatel. Kuulsustest on Windsori prille kandnud näiteks John Lennon.
<http://vintageopticalshop.com/vintage-eyeglasses/windsor-glasses.html>.

inimkeha ja suur osa üldisest tervishoiuvaldkonnast terminoloogiast, et muuta sõnastik spetsiifilisemaks. Käsitlemata jäeti lihtsad inimkeha puudutavad sõnad, näiteks labakäsi, jalg jne. Välja jäeti ka haiglatemaatika, näiteks patsiendikaardi täitmist puudutav sõnavara.

Sõnastikus on prillide ajaloost näitena juba mainitud *Windsori prillid*, prilliraamide temaatikast näiteks *poolraamid*, **läätsede** temaatikast nii kontaktläätsedega seotud termineid kui ka prilliklaasidega ehk läätsedega seotud sõnavara. Läätsede eest hoolitsemine tähendab sõnastiku kontekstis kontaktläätsede eest hoolitsemist. Sõna *lääts* tekitas sõnastiku koostamisel palju mõtlemisainet. Esiteks esitatakse mitmetähenduslike terminite puhul ainult optomeetriaga seotud tähendusvariandid, näiteks jäeti eestikeelsetes selgitustes ära läätsede tähendus kaunviljana. Optomeetria õppetooli juhataja sõnul peab kontaktläätsedest rääkimisel kasutama sõna kontaktläätsed, mis on korrektne. Laialt levinud sõna lääts kontaktläätsede kohta ei ole keeleteaduslikult korrektne. Pakub õigekeelsussõnaraamatki liitsõnu, näiteks silmalääts ja kontaktlääts, lisaks fotolääts. Magistritöö koostamine aitab parandada eesti keele oskust võõrkeelsete vastete pakkumisega samaaegselt. Seega ei hoolitse kliendid argikeeles levinud läätsede, vaid kontaktläätsede eest.

Teise aasta optomeetria üliõpilased käsitlevad 26 x 45 minuti jooksul järgmisi teemasid: silma ehitus; silma uurimine; prillid ja kontaktläätsed; arvutisilma sündroom; kontaktläätsede põhjustatud ärritus, kuivad silmad, hõljumid, paistes silmad, odraiva, presbüopia, müopia, hüperoopia, astigmatism, konjunktiviit, glaukoom, katarakt.

Valiksõnastikus puudutatakse kõiki teise aasta teemasid peale arvutisilma sündroomi. Põhjuseks *computer vision syndrome* erinevad tõlked eesti keelde. Ei ole suudetud kokku leppida ühtses vastes, mõnel pool räägitakse arvutinägemise sündroomist, mis oleks otsetõlge ingliskeelsest vastest. Autor loodab, et aeg teeb omad korrektuurid ja mõne aasta pärast ilmub terminile kinnitatud eestikeelne vaste.

Valiksõnastiku koostamisel üritas autor tuua näitesõnu erinevatest teemadest. Kuna magistritöö mahuks on umbes 300 terminit, ei võimalda maht käsitleda alateemasid väga põhjalikult. Põhjalikumalt käsitletakse eesti- ja ingliskeelset sõnavara kõrgkooli keeletundides. Sõnastik sisaldab igast kasutatud alateemast natuke. Põhjalikumalt on termineid silma ehitusest.

2009. aastal ilmus Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis Tõnu Kauba "Neuroloogia termineid optometristidele. Seletav sõnastik, vers 1.". Sel põhjusel on käesolevast tööst välja jäetud

paljud neuroloogiaga seotud terminid. Kauba sõnastikus on esitatud eestikeelsed terminite selgitused ja sulgudes on toodud ingliskeelne vaste. Huvilised saavad Kauba sõnastikuga tutvuda Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli raamatukogu veebileheküljel.

2.4 Eestikeelsete terminite selgitused

Valiksõnastiku eestikeelsed terminite selgitused aitavad optomeetria maailmas orienteeruda inimestel, kes ei tea täpselt, kas müopia on lühinägevus või kaugnägevus. Samuti aitavad need kinnistada soovituslikke eestikeelseid vorme. Igapäevaelus kasutatakse teatud termineid valesti, *kaugnägevuse* asemel näiteks *kaugnägelikkust*, *lühinägevuse* asemel *lühinägelikkust*, analoogselt *kaugnägelik* ja *lühinägelik* terminite *kaugnägev* ja *lühinägev* asemel. Õigekeelsussõnaraamatus märgitakse, et *lühinägelik* märgib ülekantud tähendusena lühinägevat. Vormidel *lühinägelik* ja *kaugnägelik* on keeles mitu tähendust, näiteks sobib poliitika kohta öelda *lühinägelik poliitika*. Poliitikal kui elutul objektil puuduvad füüsiliselt silmad. Lühinägelik poliitika tähendab pigem poliitikat, mis ei arvesta tulemustega pikemas perspektiivis. Vead võivad tuleneda vormide sarnasest kirjapildist. Samadel põhjustel kasutatakse eesti keeles valesti sõnu *vahel* ja *vahest*. Keeleteaduslikult korrektne on lühinägevus ja kaugnägevus ka seetõttu, et liide " -vus = võime + alusverbi da-tegevusnimi, -misvõime, ka võime olla + alusverbi v-kesksõna, nt kootavus = võime kootada " (Erelt 2007 : 247). Erelti järgi näitab -vus semantiliselt võimet, nii et optomeetrias tähistab kaugnägevus võimet näha kaugele (aga puudub võime näha lähedale) ning lühinägevus võimet näha lähedale (aga puudub võime näha kaugele).

Definitsioonid aitavad mõista termineid eesti keelest erineva emakeelega inimestel, kes on enne kõrgkooli astumist sooritanud eesti keele B2 taseme eksami. B2 tasemega inimene suudab eesti keeles väga hästi suhelda, aga ta ei tea paljusid spetsiifilisi termineid, mille hulka kuulub optomeetria sõnavara. Näitena võib tuua eelnevalt nimetatud *kõõrsilmsuse* levinud *kõõrdsilmsuse* asemel.

3. PROBLEEMID VALIKSÕNASTIKU KOOSTAMISEL

3.1 Valiksõnastikus kasutatavad keeled

Valiksõnastiku koostamisel tekkis mitu probleemi. Esimeseks probleemiks võib pidada küsimust, kas kasutada sõnastikus eesti, inglise ja saksa keele kõrval ladina keelt, sest anatoomiaõpikutes kasutatakse tihti teiste keeltega paralleelselt ladina keelt. Käesolevas sõnastikus ladinakeelseid termineid ei leidu. Põhjuseid on kaks. Esiteks muudaks neljanda keele lisamine sõnastiku kasutamise ebamugavamaks ja anatoomia käsiraamatutest on ladinakeelsed terminid nagunii leitavad, aga käesoleva magistritöö koostamisel oli eesmärgiks kontrollida ja täpsustada muudes keeltes formuleeritud terminite omavahelist vastavust. Teiseks hõlmab sõnastik lisaks silmaosadele elemente, mille ladina keeles puuduvad, näiteks *Windsori prillid*.

3.2 Valiksõnastiku tüüp.

Teiseks probleemiks kujunes sõnastiku tüüp. Kas sõnastik peaks olema kirjeldav ehk deskriptiivne või normatiivne ehk proovima ühtlustada terminite kasutamist? Eesti keele käsiraamat toob kirjeldava sõnaraamatu näidiseks Andrus Saareste "Eesti keele mõistelise sõnaraamatu", mis esitab keeletarvitusest registreeritud sõnu ja infot nende kohta oma hinnangut väljendamata. Normatiivse ehk preskriptiivse sõnaraamatu näidisenä on toodud "Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2006", mis püüab sõnu ja nende kohta käivat infot esitades keeletarvitust suunata. Eesti keele käsiraamatu sõnul on enamik eesti oskussõnastikke normatiivsed. Iga konkreetse sõnaraamatu tüübi saame nende tunnuste kombineerimisel. Nt „Eesti kirjakeele seletussõnaraamat” on ühekeelne tähestikuline kirjeldava ja normatiivse piirimail olev tänapäeva ja lähiminekü eesti kirjakeelt hõlmav seletussõnaraamat, Viktor Korrovitsi ja Henn Käämbre „Eesti-inglise-vene füüsika sõnaraamat” Tallinn, 1992, on kolmekeelne tähestikuline normatiivne üksikute seletavate märkustega oskussõnastik (Eesti keele käsiraamat:62)

Käesoleva valiksõnastiku eestikeelsed terminid on pigem normatiivse sõnastiku osad, sest eestikeelsete terminite kasutuse osas konsulteeriti optomeetria spetsialistiga, kelle soovituslikke terminite kirja pilti kontrolliti erinevatest allikatest. Samas lisati valiksõnastikku termineid, mida optomeetria üliõpilaste inglise keele kursusel 2016/17. õppeaastal ei

käsitletud, lisaks on valiksõnastikus väike osa keeleuuenduslikke termineid, mis ei ole ametlikult eesti keelde juurdunud või mida kasutatakse keeles väga vähe. Viimati nimetatud terminid moodustavad sõnastiku mahust alla poole, seega peab töö autor eestikeelset sõnastiku osa pigem normatiivseks. Ometi on eestikeelsed terminid samal ajal kirjeldavad, sest kirjeldavad keelekasutust optomeetria eestikeelsetes õppeainetes. Mõne termini juures on võimalik olukord, kus kasutusel on paralleelselt kaks või enam terminit, kusjuures mõlemad on erialaspetsiifiliselt korrektsed. Paralleelvariandid tõestavad, et keelde ei ole juurdunud üks kindel termin, mille põhjuseks võib olla eriala uudsus või aja jooksul võõrkeelte mõjutusel tekkinud uued terminid.

Inglis- ja saksakeelne osa valiksõnastikust on pigem kirjeldav, sest registreeritud on sõnavara, mida on kas sõnastikes või artiklites või veebilehekülgedel kasutatud. Puudub eristus, milline termin on eelistatum. Siit tuleneb järgmine probleem sõnastiku koostamisel.

Keeruline oli valida optomeetria mõistes kõige sobivamat vastet eestikeelsele terminile. Ideaalne oleks olnud võimalus küsida keeli emakeelena kõnelevatelt spetsialistidelt, kas optomeetria valdkonnas kasutatakse nende kodumaal vastavaid termineid. Seega salvestas käesolev valiksõnastik kasutusel oleva sõnavara, mis pärineb kirjalikest allikatest. Näiteks erialakaugelt sakslastelt või ingllastelt ei pidanud autor vajalikuks terminite kohta küsida, sest nii oleks olnud võimalik olukord, kus tavakasutaja vastaks eesti mõistes, et *lühinägelikkus* on õige termin, samas kui spetsialist teaks, et hoopis *lühinägevus*. Kokkuvõtlikult võib öelda, et valiksõnastiku eestikeelne osa on pigem normatiivne ja võõrkeelsed osad deskriptiivsed.

3.3 Valiksõnastiku subjektiivsus

Eelnevast järeldub järgmine probleem, milleks on sõnastiku subjektiivsus. Ajalehes New York Post kirjutati, et leksikograafid loevad ja otsustavad, millist sõna sõnastikku lisada, ja et uued sõnad võetakse juhuslikult kasutusele, väljaandes tuuakse näitena, kuidas 16aastane Peaches Monroe postitas endast sotsiaalmeediasse kuuesekundilise video, kus kirjeldas oma kulme sõnaga *fleek*, mida inglise keeles ametlikult ei ole. Viie kuu pärast otsis 10% google kasutajatest nimetatud terminit. *Fleek* tähendab heas korras kulme. (Tucker 2017). Sõna *fleek* käesolevas sõnastikus ei leidu, näide oli toodud iseloomustamaks sõnade leviku ja valiku subjektiivsust ning uute sõnade teket.

4.TÕLKEGA SEOTUD PROBLEEMID

Optomeetria on valdkond, kus kõige rohkem erialast kirjandust leidub inglise keeles, seega on käesoleva magistritöö terminite tõlke aluseks ingliskeelsed terminid, mis pärinesid üliõpilaste erialase inglise keele konspektide tekstidest (2015/16 ja 2016/17 õppeaastatest), erialastest artikkelitest, ingliskeelsetest erialaga seotud teatmeteostest ja ajakirjadest, optomeetriaga seotud veebilehekülgedelt, näiteks prillide müümisega tegelevatelt ettevõtetelt. Probleeme valmistas pigem tõlkimine eesti ja saksa keelde.

4.1 Struktuur

Valiksõnastiku struktuuriga seoses tekkisid küsimused, kas esitada terminid tähestikulises järjekorras või rühmade kaupa? Valiksõnastik on esitatud tähestikulises järjekorras, mis hõlbustab vastava termini leidmist. Sõnastik koosneb viiest osast. Esimeseks osaks on eestikeelsete selgitustega eesti-inglise-saksa koondsõnastik. Teiseks osaks on eesti-inglise register, seejärel eesti-saksa register. Neljandaks osaks inglise-saksa ja viiendaks saksa-inglise register. Võib küsida, miks puudub inglise-eesti ja saksa-eesti osa. Vastuseks võib öelda, et veebisõnastikus saab otsida sama materjali sisestades kas eesti või ingliskeelse otsingusõna ja tulemust näeb huviline vastavalt inglise või eesti keeles. Käesolev valiksõnastik aitab eelkõige eesti keele valdajat võõrkeelse termini leidmisel, eestikeelsed selgitused aitavad neid, kel puuduvad valdkonnast sügavad teadmised. Inglise-saksa ja saksa-inglise osa on lisatud lingvistilisest huvist. Kui võrrelda kahe germaani keele optomeetria valdkonna sõnavara, võib märgata sarnasusi ja erinevusi terminite kirja pildis. Keelehuvilised saaksid algmaterjali teema põhjalikumaks uurimiseks. Samuti saaksid huvilised uurida vastavate omakeelsete sõnade olemasolu tabelite põhjal.

Võõrkeelsete terminite puhul on valiksõnastikus säilitatud harmoonia selles mõttes, et kui eestikeelne termin on müopia, vastab sellele inglise keeles *myopia* ja saksa keeles *die Myopie* selle asemel, et kasutada sisulist samatähenduslikku omasõna *die Kurzsichtigkeit*. Huvitavate leidude hulka valiksõnastiku koostamisel võib pidada mõne termini sünonüümsust mitmes keeles, eespool nimetatud *müopia* ehk *lühinägevus* esineb analoogselt saksa keelega ka inglise keeles nii müoopiana kui ka lühinägevusena otsetõlkes. Valiksõnastikku kirjutati

aga ainult üks vorm. Eestikeelsete kirjete järel võivad esineda ristviited, näiteks vaata (vt), mis tähistab sarnase tähendusega vormi. Võrdle (vrd) tähistab tähendusega seotud mõistet, näiteks antonüümi. Van tähistab vananenud vormi.

Ära on jäetud ingliskeelsete tegusõnade eest sõna *to*, mis tähendaks infinitiivi. Valiksõnastiku lugejalt eeldatakse, et ta oskab tõlke järgi aru saada, kas tegemist on tegusõnaga või nimisõnaga, hoolimata sellest, et inglise keeles vormid vahel kattuvad.

Viimaseks struktuuri puudutavaks küsimuseks kujunes, kas määratleda terminite kuuluvus nimisõnade, omadussõnade ja teiste sõnaliikide hulka. Määratlus jäeti ära, sest terminite hulgas on mitmeid väljendeid, saksakeelsete nimisõnaliste terminite järel on artiklid; aga omadussõnalistes fraasides näitab nimisõna sugu omadussõna lõpp; ja kui lisada sõnaliikide määratlus, muutuks valiksõnastiku hoomamine silmadele aeganõudvamaks. Valiksõnastiku kasutamine peaks olema võimalikult lihtne.

4.2 Ametlikud terminite tõlked

Teiseks probleemiks kujunes sõnaraamatutes esitatud nõ ametlike tõlgete leidmine terminitele, mis omakorda näitab, et optomeetria valdkonna sõnavarakogumikku on vaja kiireks vastete leidmiseks. Näiteks Väike inglise-eesti-vene meditsiinisõnastik tervishoiutöötajale (Piiskoppel 2008) pakkus esimese optometriste puudutava sõna alles 24. leheküljel. Sõnaks *cast* ehk näiteks metalli, *valama*. 25. leheküljel seisab sõna *cataract*, mille vasteteks pakutud *läätsekae*, *katarakt*, *hall kae*. Sõnaraamatus ei olnud kirjas, milline termin on eelistatuim. 128 leheküljel kokku oli üldises meditsiinisõnastikus 54 optomeetriaga seotud terminit. Leitud 54 terminit ei lisandunud automaatselt käesolevasse valiksõnastikku, vaid võrreldi terminikasutust praktilistes artiklites ja andmebaasides käibel olevate vastetega. Käesolev valiksõnastik moodustus suures osas mitmekeelse materjali võrdlemise teel.

Saksa keelest eesti keelde tõlkimisel on paberkujul sõnaraamatutest parim 2007. aastal avaldatud Saksa-eesti sõnaraamat, kus leidub selliseid harva kasutatavaid sõnu nagu *der Tränenkanal* ehk *pisarakanal* ja *der Tränensack* ehk *pisarakott*. Veel haruldasemaid sõnu ei ole praktilistel kaalutlustel ka nimetatud sõnaraamatus.

Sõnaraamatute kasutamine aitas tõlkeprobleeme lahendada, aga pidevalt esines olukordi, kus oli vaja kasutada mitmekordset tõlkimist, näiteks ei saanud tõlkida mõistet inglise keelest

otse nii eesti kui ka saksa keelde, vaid kõigepealt saksa keelde ja alles seejärel saksa keelse vaste abiga eesti keelde; analoogselt kõigepealt saksa keelest inglise keelde ja seejärel inglise keelest eesti keelde, sest saksa keelest eesti keelde sõnaraamatutes vastet ei leidunud. Kolmkeelse sõnastiku puhul pidi erilist tähelepanu pöörama faktile, et mitmekordses tõlkes termini korrektne tähendus kaduma ei läheks ja kehtiks valem $A=B=C$.

Valiksõnastiku koostamisel tuli läbi töötada mitu sõnastikku, et leida esialgseid ametlikke termineid, näiteks Väike inglise-eesti-vene meditsiinisõnastik (Piiskoppel 2008), inglise-eesti füüsikasõnaraamat (Korrovits, Käämbre 2002) ja Meditsiinisõnastik (Meditsiinisõnastik 2004). Viimases on esitatud meditsiiniterminite selgitused eesti keeles koos ingliskeelse vastega. Med24 keskkonnas esitatud terminid on analoogsed Meditsiinisõnastikus (Meditsiinisõnastik 2004) kasutatavate terminitega, aga terminibaasi saab kasutada ainult kasutajaks registreerudes. Lisaks oli abi teistest veebisõnastikest, näiteks dict.cc, dictionary.com ja Eesti keele instituudi veebilehel leiduvad ressursid.

Kui ametlikku tõlget ei suudetud leida, pakuti välja keeleliselt sobiv variant ja kontrolliti variandi esinemist teadustekstides, ajalehtedes ja teistes usaldusväärsetes allikates. Nii leiti näiteks *die Windsorbrille* esinemine saksakeelses kujul ajalehes *Süddeutsche Zeitung*.

4.3 Variatsioonid valiksõnastiku keeltes

Järgmine probleem on seotud sõnastiku ingliskeelse osaga. Tekkis küsimus, kas lisada terminitele märged briti või ameerikapärasuse kohta. Üldjuhul saavad optomeetriavaldkonnas eksperdid nii Ühendkuningriigist kui ka Ameerika Ühendriikidest üksteisest probleemideta aru, sest terminoloogia põhisõnad on samad. Valiksõnastikus on lisatud ainult väljendile *wear rose-colored glasses* märged Am. ehk ameerikapärane. Märged on erandnäide ameerikapärasusest, mis tuleneb sõnast *colored*. Ameerikapärasust iseloomustab teatud juhtudel ou-ühendis u kadumine. Britipärane kirjpilt oleks järgmine: *wear rose-coloured glasses*. Valiksõnastikus *roosaid prille kandma* kirjel on nii otsene tähendus olukorrast, kus prillikandja prillid on roosad kui ka idiomaatiline tähendus *elule läbi roosade prillide vaatama*, mis ülekantult tähendab optimistlikult ellu suhtuma. ScienceDaily kirjutas Toronto Ülikooli uuringu „Inimesed, kes vaatavad elule läbi roosade prillide, näevad rohkem“ põhjal artikli, mis tõstab esile idioomi bioloogilise tähenduse idiomaatilise tähenduse kõrval. Artikli

põhiidee seisnes selles, et inimese tuju mõjutab seda, kuidas ta füsioloogiliselt maailma näeb. Hea tuju korral näeb inimene rohkem. (ScienceDaily, 6 June 2009)

Uuringus kasutas Kanadas tegutsev Toronto ülikool samuti ameerikapärast *u*-täheta versiooni *rose-colored*. Seega võib järeldada, et teadusringkondades levib ameerikapärane kirjaviis. Inglisepärase kirjaviisiga *rose-coloured* kombinatsioon on levinud briti ilukirjanduses, näiteks Briti reisikirjelduste žanri näitena kirjutas Mary Teresa Boddington 1834. aastal väljaantud raamatus „Slight Reminiscences of the Rhine, Switzerland, and a Corner of Italy“ 185. leheküljel järgmist: „What a delicious thing it is to be young, and to see everything through rose-coloured glasses; but with a wish to be pleased, and a certain sunniness of mind, more in our power than we imagine, we may look through them a long time.“ Idioomil on inglise keeles sünonüüme, näiteks *see through rose-coloured glasses*, *see through rose-tinted glasses*. (Collins English Dictionary - Complete & Unabridged 10th Edition.).

Huvitaval kombel on tõlkelaenuna idioom levinud valiksõnastiku kolmes keeles. Saksakeelne *rosarote Brille tragen* on otsetõlkena *roosasid prille kandma*. Keeltes varieerub idioomi kasutus, eelpool kirjeldatud ingliskeelsed näited kasutavad vahel sõna *vaatama see*, vahel sõna *kandma wear*. Inglise keeles varieerub idioomi vorm ka seetõttu, et mõistet *prillid* tähistavad mitmed samaväärse tähendusega sõnad, näiteks *glasses*, *spectacles*, *eyeglasses*. Rose-tinted on kõige britilikum ingliskeelne vorm, rose-colo(u)red vormi kasutatakse kogu maailmas. Valiksõnastikus kasutati ameerikapärast idioomi kirja pilti, sest mitmes allikmaterjalis kasutati ameerikapärast vormi. Optomeetria üliõpilaste inglise keele seminarides kasutatakse nii briti kui ka ameerikapäraseid teaduslikke artikleid, sest erialaselt puututakse kokku allikatega mis kasutavad nii briti kui ka ameerikapärast inglise keelt. Saksakeelses sõnastikus ei esine Austriale või Šveitsile iseloomulikke sõnu, kasutatud on Saksamaa ametlikku kirjakeelt.

4.4 Sünonüümid ja ingliskeelestumine

Probleem sünonüümide esitusega tekkis kõigis kolmes keeles. Eestikeelses valiksõnastiku osas lahenes sünonüümide probleem viidetega sünonüümidele või alateemaga seotud sõnadele võrdlevas kontekstis (vt 4.1). Valiksõnastik sisaldab rohkem eestikeelseid termineid, sest sisse

on jäetud sünonüümid, mis tuleb esile eestikeelsete selgituste osas. Inglis- ja saksa keelses osas on valiksõnastikus iga mõiste kohta üks kirje. Eestikeelsete mõistete eelistus tuleneb eesti keele haavatavusest kõrghariduses. 24. mail 2017. aastal kirjutati ajalehes Postimees Tartu ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskuse RAKE koostöös Balti uuringute instituudi ja TÜ eesti ja üldkeeleteaduse instituudiga läbiviidud värskest keeleseisundi uuringust, millest selgub, et „kuigi eesti keele tugevuse kinnituseks on selle riiklik staatus ja Euroopa Liidu ametliku keele staatus, siis leidub piirkondi ja valdkondi, kus eesti keele positsioon on haavatavam, näiteks kõrghariduse ja IT valdkonnad” (Kungla 2017). Samas artiklis mainitakse Ministeeriumi arvamust, mille kohaselt „Eesti kõrghariduse rahvusvahelistumine on vajalik, kuid eesti ja inglise keele vahel tuleb hoida tasakaalu. Rohkem tuleb pöörata tähelepanu üliõpilaste suulisele ja kirjalikule eneseväljendusele. Oskussõnavara läbimõeldud kohandamine on võimalus keelemuutusi juhtida, ilma et teatud erialad ja valdkonnad ingliskeelseteks ning sestap on oluline jätkuvalt panustada terminite loomisse.”. Lisaks mainiti, et „ingliskeelse õppe osakaal kõrghariduses on viimase kümne aasta jooksul nii üliõpilaste arvu kui ka õppekavade järgi järsult suurenenud. Kõrgkoolide rahvusvahelistumise seisukohast on see positiivne areng, kuid ettevaatlikuks teeb kõrghariduse keelekasutuse mõju eelnevate haridusastmete keelekasutusele. Seega mõjutab kõrghariduse ingliskeelsetumise ühiskonda palju laiemalt.”. (Kungla 2017). Eelneva mõjutusel arendab käesolev magistritöö eestikeelset terminikasutust, pakkudes välja omakeelseid sünonüüme ja terminite selgitusi.

Ingliskeelsetumise probleem puudutab lisaks Eestile saksa keelset kirjandust. Näiteks õpikus *Augenheilkunde* esineb termin *Hornhaut* ja sulgudes on kirjutatud *Cornea*, kusjuures suure tähega, nagu nõuab saksa keeles nimisõnade kirja pilti käsitlev õigekirjareegel. (Dahlmann, Patzelt 2014: 2) Eestikeelne vaste on *sarvkest*, kuigi kahjuks kirjutatakse juba eestikeelses kirjanduses näiteks *kliinik.ee* veebileheküljel nii „See on **kõvakest** ehk **skleera**, mille eesmises osas asuv **sarvkest** ehk **kornea** on enam kumerdunud ning täiesti läbipaistev.” (Trofimova „Nägemine”).

Miks hakatakse kasutama ilmselgelt inglispäraseid sõnu? Miks laenatakse tarbetult sõnu, kuigi on olemas omakeelne sõna? Tiina Leemets väljendas artiklis „Inglise laenud sajandivahetuse eesti keeles” mõtet, et soovitakse stiilivarjundeid väljendada, pruukida lühemaid sõnu või anda kõnele aktuaalsemat ja emotsionaalsemat ilmet. Vahel ei tulla

Leemetsa arvates selle pealegi, et eestikeelne vaste on olemas, või usutakse, et uue sõnaga käib kaasas ka mingi uus sisu.”(Leemets 2003). Aino Jõgi kirjutab: „üldkeeles moodustavad kõige suurema osa laensõnadest nimisõnad (94%), verbe laenatakse tunduvalt vähem (4%), muudest sõnaliikidest rääkimata.” (Jõgi 2014). Uute terminite puhul tundub lihtsam võtta ingliskeelne sõna ja hääldada seda eestipäraselt, kas see aga eesti keelt arendab, on küsitav. Mõnikord mõeldakse välja uusi termineid ja üritatakse neid masside hulka viia, mõne sõna nt taristu ja selmet puhul tundub, et inimesed on uue sõna omaks võtnud. Vahel on võõrkeelne sõna tõepoolest lühem, nagu väitis Leemets, näiteks on lihtsam öelda müdriaatikumid kui pupilli laiendavad vahendid. Probleem tekiks valevormi müdriaatriksid kasutamisel. Loodetavasti aeglustub ingliskeelestumine ja keelearendusega tegeletakse aktiivselt edasi ja tulevikus räägitakse endiselt sarvkestast.

4.5 Mõistete tähenduse kontrollimine ja selgitused. Polüseemia.

Esialgu oli kavas lisada eestikeelsed selgitused kõigile terminitele ja fraasidele. Valiksõnastiku selgitava osa koostamisel selgus, et kõiki fraase ei ole võimalik selgitada, sest fraasis endas peituski selgitus. Näiteks *säilitama algset kuju* tähendus on fraasis olemas. Mille kuju ja mis säilitab, sõltub kontekstist. Optomeetria kontekstis võivad teatud materjalist osad säilitada töötlemise käigus algse kuju.

Sarnaselt näitab tähendust *lukuaugu kujulise sillaga*. Optomeetria kontekstis võib lukuaugu kujuline sild olla prilliraamidel. Sild meenutab kujult lukuauku. Tasub märkida, et sõnastikus mõeldakse prilliraamide osa silda. Sõna sild võib anatoomiliselt tähistada lisaks ninasilda, mille korral ingliskeelne vaste oleks mõlemal juhul *bridge*, aga saksa keeles eristatakse neid mõisteid ka vormiliselt. Prilliraamide osana oleks saksakeelne vaste *die Brücke*, ninasillana *der Sattel*. Polüseemia ehk mitmetähenduslikkus on tähiste ja mõistete suhe, mille puhul üks tähis esitab vaadeldavas keeles kaht või enam teatavate ühiste tunnustega mõistet (Erelt 2007:94). Tõlkimisel võivad tõlkevead tuleneda polüseemiast, kui sihtkeeles ei tähista üks tähis neidsamu mõisteid, mis lähtekeeles. Näitesõnal sild on lisaks tähendused tehnikas, spordis ja teistes valdkondades.

Määratlus *lukuaugu kujulise sillaga* viib formuleerimise probleemini, milleks on olukord, kus autor kirjeldas võimalikult omakeelsete sõnadega tähendust, sest termini laialtlevinud

tähendus ei ole väljakujunenud ja kasutatud andmebaasides eestikeelset ühesõnalist tähendust ei leitud, mis ei pruugi tähendada, et tähendust ei ole. Kui keegi lugejatest teab kirjeldatud mõistete ametlikke termineid, oleks autor väga tänulik, kui talle vastest teatataks. Autori formuleeritud on lisaks järgmised mõisted: *kontaktläätsele kogunenud rähm, mäesuusatamise kaitseprillid, painduvad sangad, raamideta prillid, roosasid prille kandma* (ka ülekantud tähenduses elu läbi roosade prillide nägema), *sadulsild, Windsori prillid*. Mitmesõnaliste mõistete juures tekib küsimus, kas nad on terminid. Võib nõustuda Tiiu Ereltiga, et „lobedad sõnajadad ei ole terminid” (Erelt 2007: 176). Kui „tasu elanike teenindamisega seotud tööde tegemise eest on teenustasu” (Erelt 207; 176), siis võiks tulevikus ehk *lukuaugu kujuline sild* olla *luguaukusild, painduvad sangad* olla *painsangad* jne. Viimased on ainult võimalik nägemus selle kohta, kuidas võiks keel ajas muutuda, valiksõnastikku jäid esialgsed mõistete mitmesõnalised formuleeringud.

4.6 Näiteid mõiste sisulise tõlkimise probleemidest

Magistritöö autoril on filoloogiharidus, seega tekkis valiksõnastiku koostamisel kahtlus teatud tervishoiuterminite õigekirja ja sisulise korrektsuse osas. Esimene probleem tekkis terminiga *superior rectus muscle*, mis esialgselt tõlgiti kui *ülemine lautõsturlihas* või *ülalautõstur*, aga mis tegelikult tähendab *silmamuna ülemist sirglihast*.

Näiteks mitmekeelses sõnastikus glosbe.com ei leia otsides *superior rectus muscle* tõlget eesti keelde. Med24 veebileheküljel saab otsida ainult eestikeelseid termineid. Sisestades *ülemine sirglihas* Med24 keskkonnas, annab sõnastik vaste sõnale lihas ja ekraanil on kümneid erinevaid lihaste vasteid eesti ja ladina keeles, otsides samas keskkonnast *ülalautõstur*, annab sõnastik inglise, ladina ja soomekeelse vaste, aga ingliskeelne vaste ühtib sajaprotsendiliselt ladinakeelse vastega, mis tähendab, et juhul, kui inglise keeles on omasõnaline vaste, seda nimetatud termini juures Med24 keskkonnas välja toodud ei ole. Med24 keskkonna kasutamisel terminite kontrollimiseks tekib probleem, et mõnel terminil on ingliskeelne vaste, mõnel ainult ladinakeelne või ladina ja soomekeelne. Silmamuna liigutab kuus vöötlihast. Tõlkes lähtuti silmamuna kujutavatest joonistest inglise ja eesti keeles. Jooniste lugemisel on väga oluline, millise nurga alt on silmamuna kujutatud. Esialgsel jooniste võrdlusel tegi autor inimliku vea ja pidas *ülemist sirglihast ülalautõsturiks*.

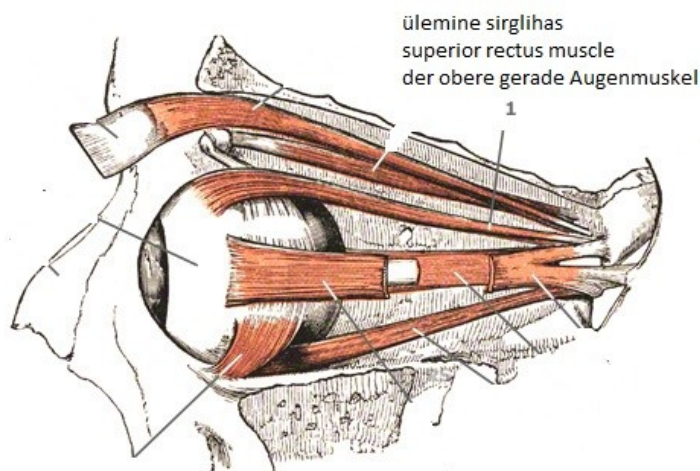
Probleemi aitas lahendada ladina keel. *Superior rectus muscle* ladinakeelne vaste on *musculus rectus superior bulbi*. Meeli Roosalu koostatud anatoomiaõpikus vastab *musculus rectus superiorile ülemine sirglihas* (Roosalu:233). Saksakeelse vastete leidmiseks kasutati nii Augeneilkunde õpikut kui ka silma osade puhul yuveo.de veebilehekülge, mis on koostatud Düsseldorfis asuva kliiniku töötajate poolt (Dr. Schumann-Averkiou, Daphnie, Dr. Schumann, Rene). Lisaks veebisõnastikku dict.cc, milles saab otsingusõnana kasutada ingliskeelset terminit. Dict.cc pakkus saksakeelseks vasteks *Musculus rectus superior, der*. Yuveo veebilehekülg nii *der musculus rectus superior* kui ka saksapärasemat varianti *oberer gerader Augenmuskel*. Duden.de vastet *oberer gerader Augenmuskel* ei tunne, aga õigekirja jaoks mõeldud keskkond tunneb ära sõna *Augenmuskel*. Samuti ei tunne Duden ära *Musculus rectus superior* terminit.

Duden.de keskkond aitas lahendada saksakeelsete terminite ja väljenditega seotud artiklivaliku probleeme. Saksa keeles on sõnadel kolm sugu, m, f ja n ehk sõnad võivad olla meessoost, naissoost või kesksõst. Mitmest sõnast koosnevates terminites määrab termini soo viimasel kohal olev nimisõna, siinkohal *Augenmuskel*, seetõttu on termin *der obere gerade Augenmuskel* meessoost. Valiksõnastikku otsustati lisada saksapärasem *der obere gerade Augenmuskel*, sest *der musculus rectus superior* sarnaneb nii ingliskeelsele kui ka ladinakeelsele terminile ja autori subjektiivse arvamuse kohaselt oleks ilus kasutada omakeelseid termineid, kui mitte kõikide terminite näitel, siis vähemalt selle termini juures, mille selgitus on lisatud magistritöö käesolevasse ossa.

Probleemi lahenduskäik tekitas mõtteid ladina keele vajalikkusest optometristide õppekavas. Ladina keeleks oleks olnud raske avastada inimlikku viga jooniste valesti lugemisel käesolevas valiksõnastikus, seega on ladina keele õpe tervishoiuga seotud valdkondades oluline, aidates kahtluse korral kindlaks teha vajalikke kehaosadega seotud termineid, mille vaste puudub üldsõnastikes.

Õige termini valiku probleemide ees on seisnud teistegi sõnastike koostajad, näiteks Suures illustreeritud sõnaraamatus on *superior rectus muscle* vasteks *ülemine lauplaadilihas* ülemise sirglihase asemel. (Suur illustreeritud sõnaraamat:238) Google eestikeelses otsingus ei anna jutumärkides kirjutatud *ülemine lauplaadilihas* ühtegi vastet ega artiklit, küll aga *ülemine sirglihas*. Google otsing ei tähenda alati, et mõistes oleks viga, aga ta näitab, et avalikus otsingumootoris ei ole seda terminit ehk ülemist lauplaadilihas kasutatud.

Magistritöös otsustati kasutada anatoomiaõpikus kirjutatud terminit. Ülalautõsturi nimetus inglise ja ladina keeles on *musculus levator palpebrae superioris*, millele dictionary.com definitsiooni andmetel vastab inglise keele oma sõnadega *elevator muscle of upper eyelid*. Saksakeelses *Augenheilkunde* õpikus kasutatakse ülalautõsturi puhul samuti ladinakeelset vastet (Dahlmann, Patzelt:2). Ülemise sirglihase vasteks ladina keeles *musculus rectus superior bulbi* ja inglise keeles *superior rectus muscle*.

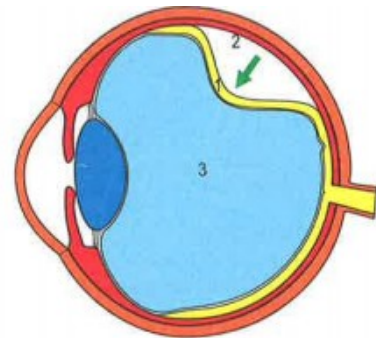
Joon. 3. Ülemine sirglihas,

<http://yuveo.de/musculus/m-rectus-superior-oberer-gerader-augenmuskel.html>

Esimeses näites kirjeldati *ülemise sirglihase* küsimust. Teiseks terminoloogiliseks probleemiks on kaks erinevat mõistet: *soonkest* ja *silmamunasoonkest*. Med24 andmetel mõistetakse silmamunasoonkesta ehk *uuvea* all silmamunaseina keskmist kesta, kuhu kuuluvad *vikerkest*, *ripskeha* ja *soonkest*. *Silmamunasoonkesta* ladinakeelne nimetus on *tunica vasculosa bulbi*. Silma soonkesta ehk *korioidea* ladinakeelne vaste on *chorioidea*. Soonkest võib olla lisaks kasutatav ka loote soonkesta tähenduses, aga valiksõnastik seda tähendust ei kajasta, kuna see ei kuulu optomeetria valdkonda.

Küsimus tekkis vahel kirjanduses esineva terminiga *pärissoonkest*. Kas see tähendab silma soonkesta või silmamunasoonkesta? Hariduskeskuse anatoomia õpiobjekti kohaselt on pärissoonkest (*korioidea*) silmas asuv *soonkest*. Terminit kasutades peab olema ettevaatlik. Kui keegi räägib soonkestast, siis võib ta täpsustuseta mõelda nii soonkesta kitsas tähenduses (*chorioidea*) või laiemat mõistet silmamunasoonkest. Terminoloogiliselt peaks *soonkest* tähistama silmas asuvat *soonkesta* ning silmamunasoonkest laiemat mõistet. Ei tohi unustada, et igapäevaelus mõtlevad tavainimesed sõna *silma* all nii silma tervikuna kui ka silmamuna,

olenevalt kontekstist, mis muudab soonkesta küsimuse mõneti segadusttekitavaks. Siinkohal võiks segaduse vältimiseks kasutada kas ladinakeelset vastet või *silmamunasoonkesta* asemel *uuveat*. Eriaspetsialistid kasutavad vahel ***silmasoonkesta*** silmamunasoonkesta tähenduses ja ***pärissoonkesta*** soonkesta tähenduses. Seetõttu on valiksõnastikus silmamunasoonkesta asemel *silmasoonkest* deskriptiivselt kokkukirjutatuna.

1. võrkkest; retina; die Netzhaut.
2. pärissoonkest; choroid; der Aderhaut.
3. klaaskeha; vitreous humour; der Glaskörper.

Joon. 4 Pärissoonkest

Lippert-Burmester, Wunna. Lippert, Herbert. (2014) *Medizinische Fachsprache – leicht gemacht* 6. Auflage. Stuttgart: Schattauer.

Mõiste tõlkimise probleeme põhjustas ka sõna *aistima*, mis tähendab meelte kaudu vastu võtma; tajuma, tunnetama. Med24 keskkonna sõnul „mitte silm ei aisti, vaid inimene aistib silmadega”. Probleem tekkis mõiste tõlkimisel saksa keelde. Inglisekeelseteks vasteteks on Med24 järgi *sense* ja *perceive*, ladinakeelseteks *sentire* ja *percipere*.

Eesti etümoloogiasõnaraamatu järgi on sõna *aistima* laenatud kirjakeelde keeleuuenduse ajal ja soome vaste *aistia* alusel. Inglisekeelne *sense* on vormilt nii nimisõna kui ka tegusõna, mis on mitmetähenduslik. Kui otsida ainult ingliskeelse vaste järgi saksakeelset vastet, on tulemuseks palju vasteid, seega kasutati saksakeelse vaste leidmiseks lähtkeelte tõlgete võrdluse meetodit, et vältida polüseemiast põhjustatud valetõlget. Dict.cc annab *perceive* vasteteks näiteks *mit den Sinnen erfassen*, mis on pigem termini selgitus; *to perceive*

something (sense, smell) vasteks pakub sama allikas *etwas wittern*; specialized term/Fachsprachlichen Ausdruck pakub *perzipieren*, mida võib lugeda ingliskeelseks laenuks, ei ole aga täpsustatud, millises oskuskeeles terminit *perzipieren* kasutatakse. Pons ladina-saksa veebisõnastik pakub sõnale *percipere* vasteteks *erfassen, ergreifen, einnehmen*. Soomekeelse *aistia* vasteks annab etranslator.ro *zu erfassen*. Lähtudes võrdlusest, otsustati ühesõnalise termini asemel lisada valiksõnastikku selgitavalt *mit den Sinnen erfassen*, et anda edasi mõiste sisu. Võõrlaen *perzipieren*, mida kasutatakse teaduslikes artiklites, võiks tunduda inglise keelt mittevaldava sakslase jaoks mõistmist raskendav, aga valiksõnastik peaks aitama kiirelt mõistest aru saada.

5. TÄHELEPANEKUID VALIKSÕNASTIKU KOOSTAMISEL

Sõnavara uurimisel esines üllatuslikult palju kitsaskohti eestikeelse terminoloogia leidmisel. Üllatavaks muutis keelekasutuse fakt, et kasutusel on paralleelvormid, mille hulgast tavainimesel keeruline leida kõige korrektsemat spetsialistiga konsulteerimata. Vahel on mitu korrektset erialaspetsiifilist terminit sama nähtuse kohta. Vahel tunduvad terminid sarnased, aga tegelikult on erinevad. Näiteks *koondav lääts* ja *kumer lääts* tähendavad mõlemad rahvakeeli *plusslääts*, erinevus seisneb esimese puhul funktsioonis, sest lääts koondab; teise puhul kujus, koondav lääts on kumer, aga sisuliselt aitavad mõlema nimetusega läätsed korrigeerida silma sama probleemi puhul. Neid läätsi kasutatakse *kaugnägevuse* korrigeerimiseks.

Termini *kollatähn* juures üllatas erinev sünonüümi käänamine. *Maakul* ehk *kollatähn* on käänatav kahel viisil. Vanem põlvkond käändab pigem maakuli ja noorem põlvkond maakula. Mõnikord kasutatakse *kollatähni* asemel vigast vormi *kollastähn*(?), mida peaks vältima.

Mõneti erineb prillimüüjate ja optometristide keelekasutus. Näiteks räägivad optometristid monofokaalsetest prilliklaasidest, prillimüüjad aga ühevaatelistest prilliklaasidest. Ka terminite prilliläätsed ja prilliklaasid tähenduse sünonüümsuses ei ole õigekeelsussõnaraamat selgusele jõudnud. 2013. aasta ÕS sõna prillilääts ei sisalda, näitab ainult prilliklaase. Ometi on mõlemad samas tähenduses kasutatavad. Prilliläätsed võib olla üldsõnastiku jaoks liiga spetsiifiline termin.

Optomeetrias kasutatakse paralleelselt termineid *tsonulaarkiud* ja *tsoonulkiud*. Med24 keskkond eelistab *tsonulaarkiud* versiooni.

Ealine maakula degeneratsioon kuulub näite alla, kus võõrkeelne vorm on lühem. Nimelt leidub ka eestikeelses kirjanduses *AMD* lühendit, mis tuleneb ingliskeelsest *age-related macular degeneration* terminist. Arvatavasti juurdub lühend *AMD* erialakeelde. Lühemaid vorme kasutatakse teisigi, näiteks võib öelda *fotokromaatilised läätsed* või *fotokroomid*. Kui arvutiala oskuskeeles sõna protsessor on erialaslängis prose (Erelt 2007: 38), tekkis küsimus, kas fotokroomid ehk lühem vorm fotokromaatilistest läätsedest kuulub optomeetria erialaslängi või oskuskeeles hulka. Pigem siiski oskuskeeles hulka, sest prille kirjeldavad veebileheküljed, näiteks optiline.ee kasutab sõna fotokroomid, selgitusega isetumenevad

prilliklaasid, mida fotokromaatilised läätsed sisuliselt on.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et eestikeelne terminikeel areneb nagu iga keel. Aeg näitab, millised terminid jäävad kasutusele.

6. MAGISTRITÖÖS KASUTATUD LÜHENDID

vt vaata (viide osutab selgitusega varustatud sünonüümile)

vrđ võrdle (viide osutab tähenduselt seotud mõistele)

van vananenud

7. EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

määratlus	selgitus	ingliskeeelne	saksakeelne
adaptsiooniaeg	aeg, mille jooksul silma võrkkest kohaneb valgustusega.	adaptation time	Adaptionzeit, die
afaakia	silmaläätsetus, silmaläätse puudumine (nt kaelõikuse tagajärjel).	aphakia	Linsenlosigkeit, die
ais; vt prillisang	van.		
aistima	silmadega aistima	sense	mit den Sinnen erfassen
akommodatsioon	silmaläätse kumeruse muutumisel põhinev silma kohanemisvõime eri kaugusel (eriti lähedal) asuvate objektide teravaks nägemiseks.	accommodation	Akkommodation, die
akromatopsia	värvipimedus, värvuspimesus; täielik värvuste eristamise võimetus.	achromatopsia	Achromatopsie, die
AMD; vt ealine maakula degeneratsioon			
alalaug	alumist silmamuna eestpoolt kaitsev nahast ja limaskestast kurd.	lower eyelid	Unterlid, das

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

alumine pisarapunkt	alumisel silmalaul asuv pisarajuha punktikujuline ava silma sisenurgas.	inferior lacrimal point	unteres Tränenpünktchen
amauroos	pimesus; täielik nägemisvõimetus, mille korral ka eredat valgust pimedusest ei eristata.	amaurosis	Amaurose, die
amblüopia	nägemisnõrkus: ilma kindlakstehtud orgaanilise silmakahjustuseta ilmnev võimetus teravalt näha.	amblyopia	Schwachsichtigkeit, die
ametroopia	silma murdmishälve.	ametropia	Ametropie, die
Amsler'i test	test kollatähni ehk maakula seisundi jälgimiseks. Must-valge ruudustik.	Amsler-Grid test	Amsler-Gitter-Test, der
anisometroopia	parema ja vasaku silma nägemisvõime suur erinevus.	anisometropia	Anisometrie, die
anodeeritud titaan	metall, millele on kasvatatud anodeerimise käigus oksiidikiht, pikendab titaani eluiga.	anodized titanium	eloxiertes Titanium
anoftalmia	silmade (kaasasündinud) puudumine.	anophthalmia	Anophthalmie, die
anomaaliad	ebakorrapärasused, erinevused, ebatavalisused, ebanormaalsused, vääringud.	anomalies	Anomalien
antiseptiline ravim	mikroobe hävitav ravim.	antiseptic drug	antiseptisches Mittel
asfäärilised läätsed	prilliläätsed, mille baaskumerust (esipinda) ja mõnel juhul ka tagapinda, ei saa iseloomustada sfäärilise	aspheric lenses	asphärische Linsen

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

	raadiusega s.t. toimub teatud kõrvalekalle kera vormist. Tsentrist väheneb perifeerses suunas nii läätse kumerus kui ka sellele vastavalt optiline tugevus dioptrites.		
astigmatism	ebaselge nägemine; silma refraktsiooni anomaalia, mille põhjuseks on harilikult sarvkesta eri osade erinev refraktsioonivõime.	astigmatism	Astigmatismus, der
binokulaarne	kahe silma abil toimuv (nägemine).	binocular	binokular
dakrüops	1. pisaranäärme juhade tsüst; 2. vesitsev silm.	dacryops	Dakryops, der
Dakrüotsüstiit; vt pisarakotipõletik			
desinfitseerimine	puhastamine haigusetekiitajatest, kuid mitte nende spooridest.	disinfecting	Desinfizieren, das
diploopia	kahelinägemine; vasakust ja paremast silmast saadud kujutiste nägemine eraldi, mille põhjuseks on nägemisfunktsiooni häire välistegurite või silmaliigutajanärvi kahjustuse tõttu.	diplopia	Diplopie, die
drenaaž	vedeliku väljajuhtimine.	drainage	Drainage, die
ealine maakula degeneratsioon	silma vananemisprotsessiga kaasnevad kahjustused kollatähnis; sümptomid sõltuvad sellest, milline	age-related macular degeneration	altersbedingte Makuladegeneration

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

	kollatähni osa on kahjustunud.		
eeskamber	silma sarvkesta taga, silmaläätse ja vikerkesta ees paiknev vesinestega täidetud õõs.	anterior chamber	vordere Augenkammer
endoteeli ladestus	sarvkestasade; vikerkestapõletikule iseloomulikud põletikurakukogumikud sarvkesta tagapinnal.	keratic precipitate	Endothelbeschlag, der
FAG; vt fluorestsentne angiograafia			
fikseeriv silm	kõõritava silmapaari tegelikult talitlev silm, vahelduva kõõritamise korral on sihtiv ehk fikseeriv silm vahelduv.	fixating eye	fixierendes Auge
fluorestsentne angiograafia	silmapõhja veresoonestiku pildistamine värvainega; FAG.	angiography	Angiografie, die
fookus	punkt, kus samasuunalised valguskiired ühinevad.	focus	Brennpunkt, der
fotokromaatilised läätsed	fotokromaatiliste omadustega prilliläätсед, mis võimaldavad üheaegselt korrigeerida nägemist ja vajaduse korral kaitsevad silmi ultraviolettkiirguse eest.	photochromic lenses	fotochrome Linsen
fotokroomid; vt fotokromaatilised läätsed			

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

fundusfotograafia	silmapõhja fotografeerimine funduskaameraga.	photographing the retina with a fundus camera	Fundusfotografie, die
füüsilised andmed		physical data	physische Daten
glaukoom; vt, vrd rohekae	liiga kõrge silmasisese rõhuga seotud nägemisnärvi ja võrkkesta funktsiooni häire.	glaucoma	Glaukom, das
hajutav lääts; vrd koondav lääts	nõguslääts; hajutab valguskiiri.	diverging lens	Zerstreuungslinse, die
hall kae; vt katarakt	van.		
Hasneri klapp	pisarakurd; pisarakanali ja ninakäigu ühinemiskohas paiknev, sündimise ajal avanev nina limaskesta klapitaoline kurd, mille avanematus võib põhjustada pisarajuhade kaasasündinud ummistust.	Hasner's fold	Hasner-klappe
Heidelbergi retinaalne tomograafia	silmapõhja nägemisnärvi struktuuri analüüs. Heidelbergi aparaat võimaldab luua nägemisnärvi kolmedimensioonilise mudeli, mida analüüsides on võimalik kahjustused tuvastada.	Heidelberg retinal tomography	Heidelberger Retina Tomographie (HRT), die
hämaras nägemine	nägemine vähendatud valgusega, näiteks kuuvalguses, hämaras.	twilight vision	Dämmerungssehen, das
hüperopia; vt kaugnägevus			

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

Ishihara testtabelid	värvusnägemise testtabelid.	Ishihara plates	Ishihara-Tafeln
isometroopia	mõlema silmaga võrdselt nägemine.	isometropia	Isometropie, die
juhtsilma	silma, mida inimene esimeses järjekorras kasutab – nii nagu paremakäeline kasutab esimeses järjekorras paremat kätt.	dominant eye	dominantes Auge
kaitse UV-kiirguse eest	kaitse ultraviolettkiirguse eest.	protection against UV radiation	UV-Schutz, der
kambrivedelik; vt klaaskeha			
kanapimedus	kanapimesus; võimetus näha hämaras niisama hästi kui heledas valguses.	night blindness	Nachtblindheit, die
karikrakk	lima eritav epiteelirakk (karikakujulisus tuleneb rohkest eritisest).	goblet cell	Becherzelle, die
kasutajasõbralik	hõlbus, mugav kasutada.	user-friendly	benutzerfreundlich
katarakt	läätsa osaline või täielik hägusus.	cataract	Katarakt, die
kaugnägevus; vrd lühinägevus	kaugelenägevus, hüperoopia; silma valgusmurdmise häire, kus silma murdmisvõime on väiksem kui silmamuna pikkus eeldaks, nii et terav nägemine on kõigi eelduste kohaselt võimalik silmade akommodatsiooni või plussprillide abil.	hyperopia	Weitsichtigkeit, die

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

keevitaja kaitseprillid	keevitajatöös kasutatavad prillid silmade kaitseks.	welding goggles	Schweissbrille, die
kepike; vrd kolvike	väga väikesele valgushulgale reageeriv võrkkesta retseptorrakk.	rod	Stäbchen, das
keratiit	sarvkestapõletik.	keratitis	Keratitis, die
kerged klaasid	kerged prilliklaasid; vähekaaluvad prilliklaasid.	lightweight lenses	leichtgewichtige Brillengläser
kile	õhuke painduv lehtmaterjal;	film	Film, der
klaaskeha	läbipaistev sültjas ollus, täidab ruumi läätse ja võrkkesta vahel, kaetud õhukese kilega, ei sisalda veresooni ega närve, koosneb 98% veest.	vitreous humour	Glaskörper, der
klaaskeha hõljum	kasutatakse pigem mitmuses; silma klaaskehas või irduva klaaskeha ja võrkkesta vahelises vedelikuruumis esinevad, silma nägemisväljas putukatantsu põhjustavad osakesed (erütrotsüüdid, kollegeenkiukimbud jms).	floater	Glaskörpertrübung, die
klaassilm; vt silmaprotees	klaassilma kasutatakse igapäevaelus mõistena rohkem kui silmaproteesi.		
klamber	kinniti detailide ühendamiseks või paigalhoidmiseks.	clamp	Klammer, die
koekihtide peegeldused	näiteks silmapõhja kihtide seisundi hindamisel	reflection from the	Spiegelung verschiedener

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

	skaneeritavad koekihtide kujutised, millest koostatakse ristlõikeline kuvand.	different layers of tissues	Gewebeschichten
kokku keevitama	kuumutama detailide servi sulamiseni ja liitma kokku.	solder in	löten
kollatähn	maakul, kollastähn. Täpse nägemise ja värvide nägemisega seotud võrkkesta keskosa, kõige valgustundlikum koht.	macula	Makula, die
kollatähni piirkond	tsentraallohk ja seda ümbritsev ala, mis sisaldab kollast värvainet.	macular area	gelber Fleck
kolvike; vrd kepike	võrkkesta kolbraku koonusjas valgustundlik osa.	cone	Zapfen, der
komposiitmaterjal	pulbermetallurgia meetodil valmistatud keraamiline, metalliline või polümeerne materjal.	composites	Kompositen
konjunktiiiv	silma sidekest; silmamuna eesosa ja laugude sisepinda kattev kest.	conjunctiva	Bindehaut, die
konjunktiviit	silma sidekesta põletik.	conjunctivitis	Konjunktivitis, die
konkaavne lääts; vt nõgus lääts			
kontaktläätse eemaldama		remove the lens	Konktaktlinsen abnehmen
kontaktläätse hooldusvedelik	vedelik, millega puhastatakse, desinfitseeritakse, loputatakse kontaktläätsi.	contact lens solution	Konktaktlinsenflüssigkeit, die

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

kontaktläätse konteiner	mahuti kontaktläätsede hoiustamiseks.	lens case	Linsenbehälter, der
kontaktläätse silma asetama		insert the lens	Kontaktlinsen einsetzen
kontaktläätse tarvikud	kontaktläätsede kasutamiseks vajalik lisavarustus, näiteks konteiner.	contact lens accessories	Kontaktlinsen-Zubehör, das
kontaktläätsed	nägemist korrigeerivad, vahetult silmamunal kantavad läbipaistvast aineist optilised kehad.	contact lenses	Kontaktlinsen
kontaktläätsele kogunenud rähm	sarvkesta ainevahetuse jääkproduktid, mis kogunevad kontaktläätsele.	buildup	Ansammlung von Ablagerungen, die
kontaktläätsesid leotama	kontaktläätsi hooldusvedelikus hoidma.	soak the lenses	Kontaktlinsen einweichen
kontaktläätsi täiustama		upgrade the lenses	Kontaktlinsen verbessern
kontrastaine	organismi viidav aine, mis võimaldab teatud uuritavat objekti või selle osa röntgenis selgemini nähtavaks teha.	dye	Kontrastmittel, das
konveksne lääts; vt kumer lääts			
koondav lääts; vrd hajutav lääts	lääts, mis koondab valguskiiri. Keskelt paksem kui äärtelt.	converging lens	Sammellinse, die
korektoopia	pupillinihe; silmaava nihe.	corectopia	Korektopie, die
kortikosteroidid	vahendid, mis leevendavad limaskesta põletikku.	corticosteroids	Corticosteroide

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

kriimustuskindel pind		scratch protectant coating	kratzfeste Beschichtung
kruvi	peaga varustatud keermestatud silindriline või kooniline varb näiteks millegi kinnitamiseks.	screw	Schraube, die
kruvita sang	prillisang, millel puudub kruvi.	screwless hinge	Brillengelenk ohne Schraube, das
krüoteraapia	külmaravi. Haiguse paikne ravi külma abil (näiteks eri vedelikke või süsinikdioksiidi jääd kasutades).	cryotherapy	Kryotherapie, die
kuiv silm	seisund, mille sümptomiteks on silmade kerge väsimus, punetus, tekkiv „liivatera” tunne, „silmad jooksevad vett”.	dry eye	Augentrockenheit, die
kulmu kergitama	kulmu liigutama, nii et see liigub üles.	to raise an eyebrow	eine Augenbraue hochziehen
kumerlääts	koondav lääts, keskelt paksem kui servadest.	convex lens	konvexe Linse
kunstpisarad	tehispisarad; pisaravedeliku hulga või koostise muutusega kaasneva silmade ärrituse ravis kasutatavad tilgad.	artificial tears	künstliche Tränen
kõvad kontaktläätsed	nõrga veeimamisvõimega, plastmassist jäigad kontaktläätsed, mida kasutatakse valguse	rigid contact lenses	rigide Kontaktlinsen

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

	murdmise parandamiseks, eriti hajukiirte tekke vältimiseks.		
kõvakest	skleera; silmamuna välimine kest, mis eespool läheb üle sarvkestaks.	sclera	Lederhaut, die
kõvapind	tavaliselt prillide esipinnal; kohustuslik laste prillidel; muudab prillid kukkumisele vastupidavamaks.	hard coating	Hartbeschichtung, die
kõõritama		squint	schielen
kõõrsilmne	inimene, kellel esineb strabism.	squint-eyed	schielend
külmravi; vt krüoteraapia			
laiade sangadega raam		frame with broad sides	Brillengestelle mit breiten Bügel
laiendatud nägemisväljaga ja akommodatsioonitoega prilliklaasid		accommodative and extended range of vision lenses	Brille mit Akkommodationfähigkeit und erweiterten Sehbereich
lakrimaalne kanal; vt pisarakanal			
lamineerimismeetod	teatud lamineerimisel kasutatav meetod.	lamination method	Laminierungsmethode, die
lukuaugu kujuline sild		keyhole bridge	Schlüsselloch-Brücke, die

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

lumepime	inimene, kes põeb lumepimestust.	snow-blind	schneebblind
lumepimestus; vrd keratiit	lumepimesus; fotokeratiit; näiteks eredatest kevadistest lumehangedest või kõrgmägede lumeväljadelt peegeldunud ultraviolettkiirguse tekitatud sarvkestapõletik.	snow-blindness	Schneebblindheit, die
luubid	lihtsad optikariistad, mis annavad vaadeldavast esemest näilise suurendatud kujutise; suurendusklaasid.	magnifying glasses	Lupen, die
läbipaistvad kontaktläätsed		transparent lenses	transparente Kontaktlinsen
lääts	üldnimetus läbipaistvast ainekse kehale, mida piiravad kaks valgust murdvat pinda. Võib esineda nii silmas kui ka prillides.	lens	Linse, die
lühinägev; vt müoop			
lühinägevus; vrd kaugnägevus	müopia; valguse murdmise hälve, kus silmamuna pikkus on suurem kui valgusturdvate osade murdmisvõime eeldaks.	short-sightedness	Kurzsichtigkeit, die
maakula; vt kollatähn			
maakula piirkond; vt kollatähni piirkond			

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

madala nägemisteravusega	olukord, kus nägemisteravus on normaalsest madalam.	weak-eyed	schwachsichtig
makulaarne piirkond; vt kollatähni piirkond			
miootikumid	ravimid, mis ahendavad silmaava.	miotics	Miotika
monofokaalsed prilliklaasid	ühe fookusega optilised kehad, mille abil saab vastavalt nägemishäirele vaadata kas lähedale, kaugale või keskdistantsele.	monofocal lenses	Monofokalgläser
monokromaasia; vt akromatopsia			
multifokaalsed prilliklaasid	mitme fookusega optilised kehad. Jagunevad omakorda mitmeks olenevalt sellest, mil viisil reguleeritakse kaugale ja lähedale nägemist.	multifocal lenses	Mehrstärkengläser
Murdumisnäitaja; vt refraktsiooniindeks			
mõõtmistulemused	mõõtetulemused (nt silmasisene rõhk; nägemisteravus).	measurement results	Messengergebnisse, die
mäesuusatamise kaitseprillid	prillid, mida kasutatakse mäesuusatamisel silmade kaitseks.	alpine skiing goggles	alpine Skibrille, die
müdraatikumid	pupilli laiendavad ravimid.	mydriatics	Mydriatika

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

müoop	lühinägev; isik, kes on lühinägev.	myope	Kurzsichtige(r), der/die
müopia; vt vrd lühinägevus		myopia	Myopie, die
müoopiline	lühinägev (omadussõna)	myopic	myopisch
nanofthalmia	väikesesilmalisus; muidu normaalne, kuid väikeste mõõtmatega silmamuna.	nanophthalmia	Nanophthalmie, die
neet	silindrilise peaga kinnitusvahend, mille abil ühendatakse mittelativõetavalt detaile.	rivet	Niete, die
ninapadi	prillide osa. Muudab prillide kandmise mugavamaks.	nose pad	Nasenpad, das
ninapadja hoidja	prillide osa. Ninapadjad kinnituvad hoidja külge.	pad arm	Nasenpad-Bügel, der
ninapatjadeta sild	prillide osa, sild, millel puuduvad ninapadjad.	bridge without pads	Brücke ohne Nasenpads, die
ninaõõs	kahest sümmeetrilisest poolest moodustuv labürintjas käik, mis algab välisninast ja suubub ninaneelu.	nasal cavity	Nasenhöhle, die
normaalnägev	emmetroop; isik või silm, mis pole ei kaugnägev ega lühinägev.	emmetropic	normalsichtiges Auge
nõgus lääts	hajutav lääts. Keskelt õhem kui servadest.	concave lens	konkave Linse
nägemine	nägemisvõime.	eyesight	Sehvermögen, das

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

nägemise kontrolliks aega broneerima		book an appointment for vision check	einen Termin für den Sehtest vereinbaren
nägemiselundid	meeleelundid, mis on kohastunud nägemiseks; sisuliselt silmad.	visual organs	Sehorgane, die
nägemisnärv	koosneb närvikiududest, mis on võrkkesta ganglionirakkude tsentraalseteks jätketeks, annab edasi valgusärritusi, ulatub silmamuna tagaseinast nägemisnärvide ristmikuni.	optic nerve	Sehnerv, der
nägemisnärvi kiud	nendest koosneb nägemisnärv, võrkkesta ganglionirakkude jätk.	optic nerve fibres	Sehnervfasern, die
nägemisnärvi disk	silmapõhjas on nägemisnärv näha valge kettakese ehk diskina.	optic disc	Optikuspapille, die
nägemispuuded	nägemise puudulikkuse puhul esinevad puuded.	vision defects	Sehfehler, der
nägemisteravus	silma võime eristada väikesi peensusi.	visual acuity	Sehschärfe, die
nägemisväli vt vaateväli			
nägevusmõõtur	optomeeter; silma valgusmurdmisvõime mõõtur.	optometer	Optometer, das
näpitsprillid	näpitsaga ninale kinnitatavad prillid, kujult meenutavad näpitsaid.	pince-nez	Kneifer, der
nüktalopia	hämaruspimesus; videvikpimesus. Kepikeste	nyctalopia	Nyktalopie, die

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

	puudulikust adaptatsioonivõimest tingitud võimetus hämaras näha.		
nüstagm	silmamuna tahtmatu rütmiline võnkumine.	nystagmus	Nystagmus, der
OCT uuring silmapõhjakihtide seisundi hindamiseks	aparaat skaneerib eri koekihtide peegeldused ja koostab neist ristlõikelise kuvandi, sel kombel on võimalik näha võrkkesta kihtide võimalikke kahjustusi ning silma struktuuri raskesti märgatavaid iseloomulikke jooni.	OCT examination evaluating the deep layers of the eye	optische Kohärenztomografie OCT für Darstellung des Augenhintergrundes
odraiva	lau rasunäärme põletik.	stye	Gerstenkorn, das
oftalmiit	silmapõletik.	ophthalmitis	Ophthalmie, die
oftalmoloogia	silmahaigus(te)õpetus.	ophthalmology	Augenheilkunde, die
oftalmopleegia	silmalihas(t)ehalvatus.	ophthalmoplegia	Ophthalmoplegie, die
oftalmoskoop	silma vaatlusriist; lambiga peegel silmamuna sügavate seosmiste osade uurimiseks silmaava kaudu.	ophthalmoscope	Ophthalmoskop, das
oftalmoskoopia	silma vaatlus; silma siseosade, peamiselt võrkkesta uurimine oftalmoskoobiga.	ophthalmoscopy	Ophthalmoskopie, die
okulaarne albinism	osaline või täielik pigmendi puudumine silmades.	ocular albinism	okulärer Albinismus
okulist; vrd silmaarst	silmaspetsialist.	oculist	Okulist, der

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

optik	optikaspetsialist; Soomes valmistab, hooldab ja müüb prille ning viib läbi nägemisuuringuid.	optician	Augenoptiker, der
optilised päikeseprillid	tumendatud klaasidega nägemist teravustavad prillid. Klaasidel on samad optilised omadused, mis tavalistel läbipaistvatel prilliläätsedel.	optical sunglasses	optische Sonnenbrille
optomeeter; vt nägevusmõõtur			
optomeetria	silma valgusmurdmisvõime mõõtmine optomeetri abil.	optometry	Optometrie, die
optometrist	nägemise korrigeerimise asjatundja.	optometrist	Brillenoptiker, der
pahhümeeter	silma sarvkesta paksuse mõõtja	pachymeter	Pachymeter, der
pahhümeetria	silma sarvkesta paksuse mõõtmine	pachymetry	Pachymetrie, die
painduvad sangad	prillide sangad on painduvad, kasutatakse palju laste prillide puhul.	flexible temples	flexible Brillenbügel
peegeldusvastane kate	selgendav kate; kate prilliklaasil, mis muudab prilliklaasi pea märkamatuks ja silmad paistavad läbi klaaside loomulikumad, teeb klaasid kergemini puhastatavaks ning tolmu ja vee suhtes. tõrjuvaks.	anti-reflection coating	Antireflexbeschichtung, die
pehmed läätsed	pehmed kontaktläätsed; vee suure	soft lenses	weiche Kontaktlinsen

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

	sisseimamisvõimega plastmassist valmistatud kontaktläätsed.		
pilulamp	silmamikroskoop; silma eesmise osa ja silmapõhja haiguste diagnostikaks.	slit lamp	Spaltlampe, die
pime	silma või indiviid, mis/kes ei suuda ka eredat valgust pimedusest eristada.	blind	blind
pimestamisvastane filter	filter, mis muudab prillid pimestusvastaseks, s.t. prillidele langev valgus ei pimesta kandja silmi.	anti-glare filter	Blendschutzfilter, der
pinnale langev valgus	valgus, mis langeb pinnale; võib murduda, tagasi peegelduda.	light incidence	Lichteinfall, der
pinnatöötlus	pindade töötlemine.	surface treatment	Oberflächenbehandlung, die
pisar	pisaranäärmeis tekkiv üle alalau serva langev vedelikutilk.	tear	Träne, die
pisaraaparaadi haigused	haigused, mis tabavad pisaraelundkonda.	lacrimal apparatus diseases	Erkrankungen des Tränenapparates
pisaraid tekitav	pisaraid põhjustav	lacrimatory	tränenreizend
pisarairritus	pisaraeritus; pisarate vool.	lacrimation	Tränenfluss, die
pisarajuha	juha, mille kaudu kulgevad pisarad.	lacrimal duct	Tränenkanal, der

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

pisarakanal	pisarakanalike; umbes 1 cm pikkune kanal, algab kummastki pisaratäpist ja suubub pisarakotti.	lacrimal canal	Tränenröhrchen, das
pisarakile	moodustab silmadele kaitsva katte, iga silmapilgutuse ajal silma toodud pisarad, mis laotuvad õhukese kihina sarvkestale.	tear film	Tränenfilm, der
pisarakotipõletik	sageli mädane põletik pisarakotis.	dacryocystitis	Dakryozystitis, die
pisarakott	asub silmakooa alumis-mediaalses nurgas ja ahenedes läheb üle nina-pisarajuhaks, mis avaneb alumise ninakarbiku all.	lacrimal sac	Tränensack, der
pisaranäsa	kummagi lau serval sisemises silmanurgas leiduv näsake, mille tipul on pisaratäpp.	lacrimal caruncle	Tränenkarunkel, die
pisaranääre	pisaravedelikku eritav nääre, mis asub silmakooa ülemis-külgmises nurgas.	lacrimal gland	Tränendrüse, die
pisaranäärmepõletik	dakrüadeniit.	inflammation of the lacrimal gland	Entzündung der Tränendrüse, die
plastikraamid	prilliraamid, mis on valmistatud plastikust.	plastic frames	Plastik-Rahmen
polariseeritud kile	kunstmaterjalist kile, mida kasutatakse polariseerivate klaasidega prillides ehk polaroidides. Valmistatakse polüvinüülalkoholist.	polarised pellicle	polarisiertes Pellikel

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

polariseeritud läätsed	prilliläätsed, mis sisaldavad polariseeritud kilet.	polarized lenses	polarisierende Brillengläser
poolraamid	poolraamprillid; klaase „kannab” vaid osa raamist, loob aktsente ja jääb samal ajal tagasihoidlikuks.	semi-rimless	semi-randlose
prille kandma	prille kasutama	wear glasses	eine Brille tragen
prillid	toestavates raamides silmade ees hoitav paar läätsi, mis teravdab nähtavat kujutist või hoiab ära vaevusi põhjustava läätsekumeruse kohandumisvajaduse.	glasses	die Brille, pl die Brillen
prillihoidlusvahendid	prillide hooldamiseks vajalikud vahendid, näiteks puhastuslapid, puhastusspreid jne.	products for cleaning glasses	Pflegemittel für Brillen
prilliklaas	prillides kasutatav optiline või silmi kaitsvate omadustega klaas.	ophthalmic lens	Brillenglas, das
prillipaelad	prillide osad, mis aitavad prille efektiivsemalt peas hoida.	spectacle cords	Brillenbänder, die
prilliraame valima	otsustama, milliseid prilliraame kasutada.	choose eyeglasses	Brille auswählen
prilliraamid	prilliklaase raamiv ja neid silme ees paigal hoidev prillide osa.	frames	Brillenrahmen
prillisang	prilliraami osa, mille abil prillid toetuvad kõrva taha.	earpiece	Brillenbügel, der
prillitoos	tarvik prillide hoidmiseks.	spectacle case	Brillenfutteral, das

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

puhastamine		cleaning	Reinigung, die
pupillireaktsioon	silmaava ehk pupilli reageerimine vastusena ärritusele, eeskätt valguse intensiivsuse muutusele, valule, valjule helile, emotsioonile.	pupillary reflex	Pupillenreaktion, die
purunemiskindlus	vastupidavus mehaaniliste vigastuste suhtes.	impact resistance	Schlagzähigkeit, die
puutenakkus	kontaktinfektsioon; vahetul kokkupuutel tekkiv nakkus.	contact infection	Konktaktinfektion, die
põrutuskindel	põrutuse eest kaitstud; põrutuse toimele vastupidav.	impact resistant	schlagzäh
päikesekaitset prillidele	päikesekaitseklipid prillide peale kinnitamiseks.	sun shields for glasses	Sonnenschutz für Brillen, der
päikesepillid	silmi ereda päikesevalguse eest kaitsvad prillid.	sunglasses	Sonnenbrille, die
pärilik värvipimedus	kaasasündinud võimetus eristada teatud värve.	congenital achromatopsia	kongenitale Achromatopsie
pärissoonkest	korioidea. Silmasoonkesta tagumine osa.	choroid	Aderhaut, die
raamideta prillid	prillid, mille raamid tunduvad läbipaistvad.	rimless spectacles	randlose Brille
rahustama	ärritust vähendama, näiteks silmades.	soothe	beruhigen
reetina; vt võrkkest			
refraktiivsus	valguse murdumine	refractivity	Brechkraft, die

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

refraktsiooniindeks	näitab, kui palju valgus kindlasse keskkonda üleminekul murdub.	index of refraction	Brechungsindex, der
refraktsioonivead	kõrvalekalded normaalsest silma murdumisvõimest; näiteks kaugnägevus, lühinägevus.	refractive errors	Refraktionsfehler
retiniit	võrkkestapõletik; võrkkesta haigus.	retinitis	die Retinitis
riipse	jäik karvake silmalau äärel.	cilium, pl cilia	Wimper, die
ripskeha	silmasoonkesta eesmine paksenenud osa, mis paikneb sõõrikukujuliselt kõvakesta sarvkestaks ülemineku kohal; eristatakse kolme osa: ripssõõr, ripslihas, ning ripsjätked.	ciliary body	Strahlenkörper, der
ripsvöötmek	ripsvöötmekese kiududest koosnev eriline side silmaläätse ümber.	suspensory ligament	Aufhängeband, das
ristkülikukujulised raamid	prilliraamid, kus klaase ümbritsev osa on ristkülikukujuline.	rectangle frames	rechteckige Rahmen
ristlõikeline kujutis	näiteks silmapõhja kihtide seisundi hindamisel skaneeritavate koekihtide kujutis ristlõikes.	cross sectional image	Querschnittsbild, das
roosasid prille kandma	elule läbi roosade prillide vaatama; optimistlikult nägema	wear rose-colored glasses (Am.)	rosarote Brille tragen
rohekae; vt glaukoom			

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

rähm; vt kontaktläätsele kogunenud rähm			
sadulsild	prillide osa; sild, mis on sadulakujuline.	saddle bridge	Sattel-brücke, die
sarvkest	silmamuna kõvakesta eesmine läbipaistev osa.	cornea	Hornhaut, die
sarvkesta abrasioon	sarvkesta marrastus.	corneal abrasion	Hornhauterosion, die
sarvkesta kriimustus; vt sarvkesta abrasioon			
sarvkesta armtuhmumine	sarvkestahaiguse või -lõikuse järgse seisundina esinev sarvkesta tuhmumine.	corneal haze	Hornhauttrübung, die
sarvkestamõõdik; vt pahhümeeter			
sidekest; vt konjunktiiiv			
sild	prillide osa.	bridge	Brücke, die
silm	laiemas tähenduses silmakoopasisu ja silmalaud; anatoomiliselt silmamuna ja nägemisnärv; kitsamas tähenduses silmamuna.	eye	Auge, das
silma kepike; vt kepike			
silma klaaskeha; vt klaaskeha			

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

silma kõvakestapõletik; vt skleriit			
silmalatseratsioon	silmakäristus; terava eseme tekitatud silmamuna seina katkikäristumine.	eye laceration	Rissverletzung des Auges, die
silma optiline telg	läbi sarvkesta ja läätse keskpunkti kulgev sirge, mille tagumine ots ulatub nägemisnärvinäsa ja võrkkesta-tsentraallohu vahele.	optic axis of the eye	optische Augenachse
silma pindmine vigastus	silmakriimustus; terava eseme tekitatud kinnise silmavigastuse liik.	lamellar laceration of the eye	lamelläre Verletzung des Auges
silma refraktsiooniviga; vt ametroopia			
silma sarvkesta paksuse mõõtmine; vt pahhümeetria			
silma sidekestapõletik; vt konjunktiviit			
silma sisesed lihased	silma sisemised lihased; silma sees asuvad lihased: silmaripslihas, silmaavalaiendaja ja silmaavasulgur.	intraocular muscles	innere Augenmuskeln
silma ultrasonograafia	silma ultraheliuuring.	ultrasonography	Ultraschalluntersuchung, die
silma välised lihased	silma välimised lihased; silmakoopta tagaseinast, ühiskõõlusvõrust algavad ja silmamunale kinnituvad	extraocular muscles	äußere Augenmuskeln

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

	kus lihast (neli sirglihast, kaks põiklihast) ning sageli ka nende hulka arvatav ülalautõstur.		
Silmaarst; vrd okulist		ophthalmologist	Augenarzt, der
silmaava	vikerkesta keskel olev ava.	pupil	Pupille, die
silmaava nihe; vt korektoopia			
silmaavareaktsioon; vt pupillireaktsioon			
silmade tuimestamine		numbing the eyes	Betäubung der Augen, die
silmade erinägevus; vt anisometroopia			
silmade vaateväljade uuring kompuuterperimeetriga	test, millega saab hinnata silma tundlikkust ja perifeerse nägemise ulatust.	testing visual field with automated perimetry	Messung des Gesichtsfeldes mit Computer Perimetrie, die
silmahaigusteõpetus; vt oftalmoloogia			
silmakontusioon	nüri eseme tekitatud kinnise silmavigastuse liik.	eye contusion	Augenkontusion, die
silmakeha	kolju eesmises osas paiknevad kaks luudest ümbritsetud süvendit, mis meenutavad ümardunud nurkadega püramiidi; selle eesmises osas asuvad	orbit	Augenhöhle, die

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

	silmamuna, taga ja külgedel rasv- ja sidekude, silmalihased, närvid, veresooned.		
silmakooa löökmurd	silma tabanud nürist löögist tingitud silmakooa seina murd ülalõuaurkesse või sõelluurakkudesse.	blow-out fracture	Blow-out-Fraktur, die
silmakulm	tihe karvatriip silmakooa kohal otsmiku alumisel serval.	eyebrow	Augenbraue, die
silmalau turse	silmalau tursumine.	eyelid oedema	Lidödem, das
silmalaug	laug; silmamuna eestpoolt kaitsvad kaks nahast ja limaskestast kurdu.	eyelid	Augenlid, das
silmalihaste halvatus; vt oftalmopleegia			
silnaliigutajanärv	kraniaalnärv, mis on seotud silma liigutamisega.	oculomotor nerve	Augenbewegungsnerv, der
silmalääts	silmamuna eesosas, silmaava ja vikerkesta taga paiknev kaksikkumer, läbipaistev, noores eas elastne keha, mille murdmisvõime on umbes kolmandik kogu silma optilisest murdmisvõimest.	crystalline lens	Augenlinse, die
silmaläätse puudumine; vt afaakia			
silmamuna	silma keskne, kerakujuline osa; sageli käsitletakse silma sünonüümina.	eyeball	Augapfel, der

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

silmamuna läbimõõt	silmamuna diameeter, inimesel keskmiselt 24 mm.	diameter of the eyeball	Durchmesser des Augapfels, der
silmamuna raadius		radius of the eyeball	Halbmesser des Augapfels, der
silmamunasoonkestapõletik; vt uveiid			
silmanärv	kolmiknärv esimene, ülemine haru.	ophthalmic nerve	Augennerv, der
silmapenetratsioon	silmarebendi liik, kus silmamuna sein on rebenenud ainult ühelt poolt.	penetrating eye injury	penetrierende Augenverletzung
silmaprotees	eemaldatud silma asemele paigaldatav klaas- või plastkera, mille eesosas on vikerkesta kujutis.	artificial eye	Augenprothese, die
silmapõhi	silmamuna tagaseina sisepind; näha on peamiselt võrkkesta veresooned ja nägemisnärviketta süvend.	fundus of the eye	Augenhintergrund, der
silmapõhja fotografeerimine funduskaamera; vt fundusfotograafia			
silmapõletik; vt oftalmiit			
silmapõrutus; vt silmakontusioon			
silmarebend	nüri eseme tekitatud lahtise silmavigastuse liik, kus	eye rupture	Augenruptur, die

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

	silmasisese rõhu hetkeline tõus kutsub esile silmamuna seina rebenemise.		
silmarõhumõõtur; vt tonomeeter			
silmasalv	silmahaiguste lokaalses ravis kasutatav salv.	eye ointment	Augensalbe, die
silmaside	opereeritud, vigastatud või haiget silma kattev marli- või muust sobivast materjalist side, mis hoiab silma suletuna muu hulgas sarvkesta kaitsmiseks ning kahepoolsena vähendab märgatavalt silmade liikumist.	eye bandage	Augenklappen, die
silmasisene rõhk	silmamunasisene vedelikurõhk, mis säilitab silmamuna keraja kuju, kuid liialt tõustes häirib silma siseosade vereringet.	intraocular pressure	Augeninnendruck, der
silmasisene võõrkeha	silmalatseratsiooni vorm, kus silma sisse on jäänud võõrkeha.	intraocular foreign body	intraokulärer Fremdkörper
silmasisese rõhu mõõtmine; vt tonomeetria			
silmasoonkest	uuvea; vikerkesta, ripskeha ja soonkesta koondnimetus.	uvea	Uvea, die
silmaspetsialistid	silma asjatundjad, näiteks optometristid, silmaarstid.	eye care professionals	augenärztliches Fachpersonal

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

silmatilgad	silma tilgutatav ravim.	eye drops	Augentropfen, die
silmatõmblus; vt nüstagm			
silmaaatlus; vt oftalmoskoopia			
silmaaatlusriist; vt oftalmoskoop			
silmaavahe	pupillide vaheline kaugus.	pupillary distance	Augenabstand, der
silmaavalge; vt kõvakest			
silmaavann	protseduur, kus ravitoimelise vedelikuga tops asetatakse vastu silma.	eye-cup	Augenbadewanne, die
silmaavasineste; vt klaaskeha			
silmaavigastus	jaotatakse näiteks kinnisteks, lahtisteks. Silmamuna vigastus.	eye injury	Augenverletzung, die
silmitu	inimene, kellel puuduvad silmad.	eyeless	augenlos
silmitus; vt anoftalmia			
skaneerima	skannima, näiteks silma ehitust.	scan	abtasten
skaneeriv laserpolarimeetriaauuring	uuring, mille käigus mõõdetakse nägemisnärvi kiudude paksust.	GDX laser polarimetry	Gdx Laser-Polarimetrie, die
skleriit	silma kõvakesta põletik.	scleritis	Skleritis, die

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

soonkestapõletik	korioidiit.	uveitis	Uveitis, die
strabism; vrd kõõrsilmne	kõõritus, suutmatuse mõlema silmaga vaadata üht ja sama punkti.	strabismus	Strabismus, der
suurendama		magnify	vergrößern
säilitama (algset kuju)		retain its original shape	ursprungformbeständig sein
tagakamber	silma vikerkesta taga, läätse ümber ja klaaskeha ees vesinestega täidetud pilujas ruum.	posterior chamber	hintere Augenkammer
tehissilm; vt silmaprotees			
termokõvenevad materjalid	temperatuuri mõjul kõvenevad materjalid.	thermosetting materials	Duroplasten, die
tihedus	aine mass ruumalaühiku kohta, aga näiteks optiline tihedus iseloomustab läbimisvõimet.	density	Dichte, die
titaanraamid anodeeritud titaanist	situatsioonis kliendiga kasutatakse ainult sõna titaanraamid. Prilliraamid, mis sisaldavad anodeeritud titaani.	anodized frames	anodisierte Brillenrahmen
tonomeeter	silmarõhumõõtur	tonometer	Tonometer, das
tonomeetri lõuatugi	tugi, millele klient asetab silmarõhu mõõtmise protsessiks lõua.	chin rest (of tonometer)	Kinnstütze, die (Tonometer)
tonomeetri otsmikutugi	tugi, millele klient asetab silmarõhu mõõtmise	forehead support (of	Stirnstütze, die (Tonometer)

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

	protsessiks otsmiku.	tonometer)	
tonomeetria	silmasisese rõhu mõõtmine.	tonometry	Tonometrie, die
trahhoom	silmamarjad; korduvatest klamüüüdiarakkudest tekkinud pikaajaline sidekesta-sarvkestapõletik, mis võib vähehaaval viia pimesuseni (olulisemaid pimedaks jäämise põhjusi maailmas).	trachoma	Trachom, das
tsonulaarkiud	ripskeha osa.	zonular fibres	Zonulafasern pl
tsoonulkiud; vt tsonulaarkiud			
tundlikud silmad	välismõjudele, ärritustele reageeriv.	sensitive eyes	empfindliche Augen
tüsistus	komplikatsoon; lisahaigus, kõrvalhaigus; endise haigusseisundiga või raviga seoses tekkiv uus häire.	complication	Komplikation, die
udustamisvastane	näiteks udustamisvastane kate aitab ära hoida prilliklaaside uduseks muutumist.	anti-fog	Anti-Beschlag
ultraviolettkiirgus	ühelt poolt nähtava valgusega, teiselt poolt röntgenikiirgusega piirnev elektromagnetiline kiirgus.	ultra-violet light	ultraviolettes Licht
UV-kiirgust blokeerivad läätsed	läätsed prilliklaasides, mis blokeerivad ultraviolettkiirguse sattumise silma.	Ultra-violet-blocking lenses	Ultraviolette Strahlen blockierende Linsen
uveiit	silmamunasoonkestapõletik.	uveitis	Uveitis, die

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

vaateväli	liikumatu silma hetkel vahendatav nägemispiirkond.	visual field	Gesichtsfeld, das
vaegnägevus; vt amblüopia			
valama (kipsi, metalli)	sulatatud ainet valuvormi sisestades selliselt vormima, et see tardudes omandab soovitud kuju.	cast	gießen
valguse intensiivsus	pealelangeva valguse tugevus; näiteks valguslävi on väikseim valguse intensiivsus, mille puhul tekib nägemisaisting.	light intensity	Lichtstärke, die
valguskiir	mingist valgusallikast lähtuv kiir.	light ray	Lichtstrahl, der
valgustundlik	valgusele reageeriv, näiteks silma võrkkest sisaldab valgustundlikke närvirakke.	photophobic	lichtscheu
vedeliku ärajuhtimine; vt drenaaž			
vesineste; vt klaaskeha			
vesitsev silm; vt dakrüops			
vesivedelik; vrd klaaskeha		aqueous humour	Kammerwasser, das
vett hüljav	vett eemale tõrjuv, hüdrofoobne.	water-repellent	wasserabweisend
videvikunägemine; vt hämaras nägemine			

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

vikerkest	iiris; silmamuna eesosas olev soonkesta rõngakujuline moodustis, mille keskel on silmaava ehk pupill.	iris	Iris, die
võrkkest	kolmest silmamuna seinakihist kõige seesmine (sisim) kiht: eristunud närvikoest moodustunud umbes 0,1 mm paksune kiht, mis sisaldab valgusretseptoreid, nägemisnärv esimesi neuroneid ja teisi närvirakke.	retina	Netzhaut, die
võrkkesta põletik; vt retiniit			
võrkkesta pärilikud düstroofiad	pärilikud võrkkestas toimunud degeneratsioonid ehk väärasused.	hereditary retinal dystrophies	hereditäre Netzhautdystrophien
värvilised kontaktläätsed	kontaktläätsed, mida kandes tekib illusioon kandja erinevast silmavärvist.	colour contact lenses	farbige Kontaktlinsen
värvinägemine	võime eristada objekte sõltuvalt valguse lainepikkusest.	colour vision	Farbsehen, das
värvipimedus; vt akromatopsia			
Windsori prillid		Windsor spectacles	Windsorbrille, die
õhku läbilaskvad kontaktläätsed		gas-permeable contact lenses	luftdurchlässige Kontaktlinsen

EESTI-INGLISE-SAKSA OPTOMEETRIA VALIKSÕNASTIKU EESTIKEELSETE SELGITUSTEGA KOONDSÕNASTIK

ühekuulised kontaktläätsed	kontaktläätsed, mida võib ühe kuu kasutada.	monthly disposable contact lenses	Monatslinsen
ühepäevased kontaktläätsed	kontaktläätsed, mida võib ühe päeva jooksul kanda.	daily disposable contact lenses	Einmalkontaktlinsen
ülalauk	silmamuna kaitsev üleval asuv kurd.	upper eyelid	Oberlid, das
ülemine sirglihas	lihas, mis pöörab silmamuna ümber frontaaltelje.	superior rectus muscle	oberer gerader Augenmuskel

8. EESTI-INGLISE REGISTER

A

adaptsiooniaeg	adaptation time
afaakia	aphakia
aistima	sense
akommodatsioon	accommodation
akromatopsia	achromatopsia
alalaug	lower eyelid
alumine pisarapunkt	inferior lacrimal point
amauroos	amaurosis
amblüopia	amblyopia
ametroopia	ametropia
Amsler'i test	Amsler-Grid test
anisometroopia	anisometropia
anodeeritud titaan	anodized titanium
anoftalmia	anophthalmia
anomaaliad	anomalies
antiseptiline ravim	antiseptic drug
asfäärilised läätsed	aspheric lenses
astigmatism	astigmatism

B

binokulaarne	binocular
--------------	-----------

D

dakrüops	dacryops
desinfitseerimine	disinfecting
diploopia	diplopia
drenaaž	drainage

E

ealine maakula degeneratsioon	age-related macular degeneration
eeskamber	anterior chamber
endoteeli ladestus	keratic precipitate

F

FAG fluorestsentsne angiograafia	angiography
fikseeriv silm	fixating eye
fookus	focus
fotokromaatilised läätsed	photochromic lenses
fundusfotograafia	photographing the retina with a fundus camera
füüsilised andmed	physical data

G

glaukoom	glaucoma
----------	----------

H

hajutav lääts	diverging lens
Hasneri klapp	Hasner's fold
Heidelbergi retinaalne tomograafia	Heidelberg retinal tomography
hämaraas nägemine	twilight vision

I

Ishihara testtabelid

Ishihara plates

isometroopia

isometropia

J

juhtsilma

dominant eye

K

kaitse UV-kiirguse eest

protection against UV radiation

kanapimedus

night blindness

karikrakk

goblet cell

kasutajasõbralik

user-friendly

katarakt

cataract

kaugnägevus

hyperopia

keevitaja kaitseprillid

welding goggles

kepike

rod

keratiit

keratitis

kerget klaasid

lightweight lenses

kile

film

klaaskeha

vitreous humour

klaaskeha hõljum

floater

klamber

clamp

koekihtide peegeldused

reflection from the different layers of tissues

kokku keevitama

solder in

kollatähn

macula

kollatähni piirkond

macular area

kolvike	cone
komposiitmaterjal	composites
konjunktiiiv	conjunctiva
konjunktiviit	conjunctivitis
kontaktläätse eemaldama	remove the lens
kontaktläätse hooldusvedelik	contact lens solution
kontaktläätse konteiner	lens case
kontaktläätse silma asetama	insert the lens
kontaktläätse tarvikud	contact lens accessories
kontaktläätsed	contact lenses
kontaktläätsele kogunenud rähm	buildup
kontaktläätsi leotama	soak the lenses
kontaktläätsi täiustama	upgrade the lenses
kontrastaine	dye
koondav lääts	converging lens
korektoopia	corectopia
kortikosteroidid	corticosteroids
kriimustuskindel pind	scratch protectant coating
kruvi	screw
kruvita sang	screwless hinge
krüoteraapia	cryotherapy
kuiv silm	dry eye
kulmu kergitamato	raise an eyebrow
kumer lääts	convex lens

kunstpisarad	artificial tears
kõvad kontaktläätsed	rigid contact lenses
kõvakest	sclera
kõvapind	hard coating
kõõritama	squint
kõõrsilmne	squint-eyed

L

laiade sangadega raam	frame with broad sides
laiendatud nägemisväljaga ja akommodatsioonitoega prilliklaasid	accommodative and extended range of vision lenses
lamineerimismeetod	lamination method
lukuaugu kujuline sild	keyhole bridge
lumepime	snow-blind
lumepimestus	snow-blindness
luubid	magnifying glasses
läbipaistvad kontaktläätsed	transparent lenses
lääts	lens
lühinägevus	short-sightedness

M

madala nägemisteravusega	weak-eyed
miootikumid	miotics
monofokaalsed prilliklaasid	monofocal lenses
multifokaalsed prilliklaasid	multifocal lenses
mõõtmistulemused	measurement results

mäesuusatamise kaitseprillid	alpine skiing goggles
müdraatikumid	mydriatics
müoop	myope
müopia	myopia
müoopiline	myopic
N	
nanoftalmia	nanophthalmia
neet	rivet
ninapadi	nose pad
ninapadja hoidja	pad arm
ninapatjadeta sild	bridge without pads
ninaõõs	nasal cavity
normaalnägev	emmetropic
nõgus lääts	concave lens
nägemine	eyesight
nägemise kontrolliks aega broneerima	book an appointment for vision check
nägemiselundid	visual organs
nägemisnärv	optic nerve
nägemisnärvi kiud	optic nerve fibres
nägemisnärvidisk	optic disc
nägemispuuded	vision defects
nägemisteravus	visual acuity
nägevusmõõtur	optometer
näpitsprillid	pince-nez

nüktalopia

nyctalopia

nüstagn

nystagmus

O

OCT uuring silmapõhjakihtide seisundi hindamiseks
deep layers of the eye

OCT examination evaluating the

odraiva

stye

oftalmiit

ophthalmitis

oftalmoloogia

ophthalmology

oftalmopleegia

ophthalmoplegia

oftalmoskoop

ophthalmoscope

oftalmoskoopia

ophthalmoscopy

okulaarne albinism

ocular albinism

okulist

oculist

optik

optician

optilised päikeseprillid

optical sunglasses

optomeetria

optometry

optometrist

optometrist

P

pahhümeeter

pachymeter

pahhümeetria

pachymetry

painduvad sangad

flexible temples

peegeldusvastane kate

anti-reflection coating

pehmed läätsed

soft lenses

pilulamp

slit lamp

pime	blind
pimestamisvastane filter	anti-glare filter
pinnale langev valgus	light incidence
pinnatöötlus	surface treatment
pisar	tear
pisaraaparaadi haigused	lacrimal apparatus diseases
pisaraid tekitav	lacrimatory
pisarairritus	lacrimation
pisarajuha	lacrimal duct
pisarakanal 1	acrimonal canal
pisarakile	tear film
pisarakotipõletik	dacryocystitis
pisarakott	lacrimal sac
pisaranäsa	lacrimal caruncle
pisaranääre	lacrimal gland
pisaranäärme põletik	inflammation of the lacrimal gland
plastikraamid	plastic frames
polariseeritud kile	polarised pellicle
polariseeritud läätsed	polarized lenses
poolraame kasutavad (prillid)	semi-rimless
prille kandma	wear glasses
prillid	glasses
prillihoidusvahendid	products for cleaning glasses
prilliklaas	ophthalmic lens

prillipaelad	spectacle cords
prilliraame valima	choose eyeglasses
prilliraamid	frames
prillisang	earpiece
prillitoos	spectacle case
puhastamine	cleaning
pupillireaktsioon	pupillary reflex
purunemiskindlus	impact resistance
puutenakkus	contact infection
põrutuskindel	impact resistant
päikesekaitset prillidele	sun shields for glasses
päikeseprillid	sunglasses
pärilik värvipimedus	congenital achromatopsia
pärissoonkest	choroid
R	
raamideta prillid	rimless spectacles
rahustama	soothe
refraktiivsus	refractivity
refraktsiooniindeks	index of refraction
refraktsioonivead	refractive errors
retiniit	retinitis
riipse	cilium, pl cilia
ripskeha	ciliary body
ripsvöötmek	suspensory ligament

ristkülikukujulised raamid	rectangle frames
ristlõikeline kujutis	cross sectional image
roosasid prille kandma	wear rose-colored glasses (Am.)
S	
sadulsild	saddle bridge
sarvkest	cornea
sarvkesta abrasioon	corneal abrasion
sarvkesta tuhmumine	corneal haze
sild	bridge
silma	eye
silma latseratsioon	eye laceration
silma optiline telg	optic axis of the eye
silma pindmine vigastus	lamellar laceration of the eye
silma sisesed lihased	intraocular muscles
silma ultrasonograafia	ultrasonography
silma välised lihased	extraocular muscles
silmaarst	ophthalmologist
silmaava	pupil
silmade tuimestamine	numbing the eyes
silmade vaateväljade uuring kompuuterperimeetriga	testing visual field with automated
perimetry	
silmakontusioon	eye contusion
silmaoobas	orbit
silmaoopa löökmurd	blow-out fracture

silmakulm	eyebrow
silmalau turse	eyelid oedema
silmaaug	eyelid
silnaliigutajanärv	oculomotor nerve
silmalääts	crystalline lens
silmamuna	eyeball
silmamuna läbimõõt	diameter of the eyeball
silmamuna raadius	radius of the eyeball
silmanärv	ophthalmic nerve
silmapenetratsioon	penetrating eye injury
silmaprotees	artificial eye
silmapõhi	fundus of the eye
silmarebend	eye rupture
silmasalv	eye ointment
silmaside	eye bandage
silmasisene rõhk	intraocular pressure
silmasisene võõrkeha	intraocular foreign body
silmasoonkest	uvea
silmaspetsialistid	eye care professionals
silmatilgad	eye drops
silmaavahe	pupillary distance
silmaavann	eye-cup
silmaavigastus	eye injury
silmitu	eyeless

skaneerima	scan
skaneeriv laserpolarimeetriauring	GDX laser polarimetry
skleriit	scleritis
soonkestapõletik	uveitis
strabisms	trabismus
suurendama	magnify
säilitama algset kuju	retain its original shape

T

tagakamber	posterior chamber
termokõvenevad materjalid	thermosetting materials
tihedus	density
titaanraamid anodeeritud titaanist	anodized frames
tonomeeter	tonometer
tonomeetri lõuatugi	chin rest (of tonometer)
tonomeetri otsmikutugi	forehead support (of tonometer)
tonomeetria	tonometry
trahhoom	trachoma
tsonulaarkiud	zonular fibres
tundlikud silmad	sensitive eyes
tüsistus	complication

U

udustamisvastane	anti-fog
ultraviolettkiirgus	ultra-violet light
UV-kiirgust blokeerivad läätsed	Ultra-violet-blocking lenses

uveiit

uveitis

V

vaateväli

visual field

valama (kipsi, metalli)

cast

valguse intensiivsus

light intensity

valguskiir

light ray

valgustundlik

photophobic

vesivedelik

aqueous humour

vett hülgev

water-repellent

vikerkest

iris

võrkkest

retina

võrkkesta pärilikud düstroofiad

hereditary retinal dystrophies

värvilised kontaktläätsed

colour contact lenses

värvinägemine

colour vision

Windsori prillid

Windsor spectacles

õhku läbilaskvad läätsed

gas-permeable contact lenses

ühekuulised kontaktläätsed

monthly disposable contact lenses

ühepäevased kontaktläätsed

daily disposable contact lenses

ülalau

upper eyelid

ülemine sirglihas

superior rectus muscle

9. EESTI-SAKSA REGISTER

A

adaptsiooni aeg	Adaptionzeit, die
afaakia	Linsenlosigkeit, die
aistima	mit den Sinnen erfassen
akommodatsioon	Akkommodation, die
akromatopsia	Achromatopsie, die
alalaug	Unterlid, das
alumine pisarapunkt	unteres Tränenpünktchen
amauroos	Amaurose, die
amblüopia	Schwachsichtigkeit, die
ametroopia	Ametropie, die
Amsler'i test	Amsler-Gitter-Test, der
anisometroopia	Anisometrie, die
anodeeritud titaan	eloxiertes Titanium
anoftalmia	Anophthalmie, die
anomaaliad	Anomalien
antiseptiline ravim	antiseptisches Mittel
asfäärilised läätsed	asphärische Linsen
astigmatism	Astigmatismus, der

B

binokulaarne	binokular
--------------	-----------

D

dakrüops	Dakryops, der
desinfitseerimine	Desinfizieren, das
diploopia	Diplopie, die
drenaaž	Drainage, die

E

ealine maakula degeneratsioon	altersbedingte Makuladegeneration
eeskamber	vordere Augenkammer

endoteeli ladestus

Endothelbeschlag, der

F

FAG fluorestsentne angiograafia

Angiografie, die

fikseeriv silm

fixierendes Auge

fookus

Brennpunkt, der

fotokromaatilised läätsed

fotochrome Linsen

fundusfotograafia

Fundusfotografie, die

füüsilised andmed

physische Daten

G

glaukoom

Glaukom, das

hajutav lääts

Zerstreuungslinse, die

H

Hasneri klapp

Hasner-klappe

Heidelbergi retinaalne tomograafia

Heidelberger Retina Tomographie (HRT), die

hämara nägemine

Dämmerungssehen, das

I

Ishihara testtabelid

Ishihara-Tafeln

isometroopia

Isometropie, die

J

juhtsil

dominantes Auge

K

kaitse UV-kiirguse eest

UV-Schutz, der

kanapimedus

Nachtblindheit, die

karikrakk

Becherzelle, die

kasutajasõbralik

benutzerfreundlich

katarakt

Katarakt, die

kaugnägevus

Weitsichtigkeit, die

keevitaja kaitseprillid

Schweissbrille, die

kepik

Stäbchen, das

keratiit

Keratitis, die

kerge klaasid

leichtgewichtige Brillengläser

kile	Film, der
klaaskeha	Glaskörper, der
klaaskeha hõljum	Glaskörpertrübung, die
klamber	Klammer, die
koekihtide peegeldused	Spiegelung verschiedener Gewebeschichten
kokku keevitama	löten
kollatähn	Makula, die
kollatähni piirkond	gelber Fleck
kolvike	Zapfen, der
komposiitmaterjal	Kompositen
konjunktiiiv	Bindehaut, die
konjunktiviit	Konjunktivitis, die
kontaktlääitse eemaldama	Kontaktlinsen abnehmen
kontaktlääitse hooldusvedelik	Kontaktlinsenflüssigkeit, die
kontaktlääitse konteiner	Linsenbehälter, der
kontaktlääitse silma asetama	Kontaktlinsen einsetzen
kontaktlääitse tarvikud	Kontaktlinsen-Zubehör, das
kontaktläätsed	Kontaktlinsen
kontaktläätsese kogunenud rähm	Ansammlung von Ablagerungen, die
kontaktläätsesid leotama	Kontaktlinsen einweichen
kontaktläätsi täiustama	Kontaktlinsen verbessern
kontrastaine	Kontrastmittel, das
koondav lääts	Sammellinse, die
korektoopia	Korektopie, die
kortikosteroidid	Corticosteroide
kriimustuskindel pind	kratzfeste Beschichtung
kruvi	Schraube, die
kruvita sang	Brillengelenk ohne Schraube, das
krüoteraapia	Kryotherapie, die
kuiv silm	Augentrockenheit, die
kulmu kergitama	eine Augenbraue hochziehen

kumer lääts	konvexe Linse
kunstpisarad	künstliche Tränen
kõvad kontaktläätsed	rigide Kontaktlinsen
kõvakest	Lederhaut, die
kõvapind	Hartbeschichtung, die
kõõritama	schielen
kõõrsilmne	schielend

L

laiade sangadega raam	Brillengestelle mit breiten Bügel
laiendatud nägemisväljaga ja akommodatsioonitoega prilliklaasid	Brille mit
Akkommodationfähigkeit und erweiterten Sehbereich	
lamineerimismeetod	Laminierungsmethode, die
lukuaugu kujulise sillaga	Schlüsselloch-Brücke, die
lumepime	schneblind
lumepimestus	Schneebblindheit, die
luubid	Lupen, die
läbipaistvad kontaktläätsed	transparente Kontaktlinsen
lääts	Linse, die
lühinägevus	Kurzsichtigkeit, die

M

madala nägemisteravusega	schwachsichtig
miootikumid	Miotika
monofokaalsed prilliklaasid	Monofokalgläser
multifokaalsed prilliklaasid	Mehrstärkengläser
mõõtmistulemused	Messergebnisse, die
mäesuusatamise kaitseprillid	alpine Skibrille, die
müdraatikumid	Mydriatika
müoop	Kurzsichtige(r), der/die
müoopia	Myopie, die
müoopiline	myopisch

N

nanoftalmia	Nanophthalmie, die
neet	Niete, die
ninapadi	Nasenpad, das
ninapadja hoidja	Nasenpad-Bügel, der
ninapatjadeta sild	Brücke ohne Nasenpads, die
ninaõõs	Nasenhöhle, die
normaalnägev	normalsichtiges Auge
nõgus lääts	konkave Linse
nägemine	Sehvermögen, das
nägemise kontrolliks aega broneerima	einen Termin für den Sehtest vereinbaren
nägemiselundid	Sehorgane, die
nägemisnärv	Sehnerv, der
nägemisnäarvi kiud	Sehnervfasern, die
nägemisnärvidisk	Optikuspapille, die
nägemispuuded	Sehfehler, der
nägemisteravus	Sehschärfe, die
nägevusmõõtur	Optometer, das
näpitsprillid	Kneifer, der
nüktalopia	Nyktalopie, die
nüstagn	Nystagmus, der

O

OCT uuring silmapõhjakihtide seisundi hindamiseks	optische Kohärenztomografie OCT für
Darstellung des Augenhintergrundes, die	
odraiva	Gerstenkorn, das
oftalmiit	Ophthalmie, die
oftalmoloogia	Augenheilkunde, die
oftalmopleegia	Ophthalmoplegie, die
oftalmoskoop	Ophthalmoskop, das
oftalmoskoopia	Ophthalmoskopie, die
okulaarne albinism	okulärer Albinismus

okulist	Okulist, der
optik	Augenoptiker, der
optilised päikeseprillid	optische Sonnenbrille
optomeetria	Optometrie, die
optometrist	Brillenoptiker, der
P	
pahhümeeter	Pachymeter, der
pahhümeetria	Pachymetrie, die
painduvad sangad	flexible Brillenbügel
peegeldusvastane kate	Antireflexbeschichtung, die
pehmed läätsed	weiche Kontaktlinsen
pilulamp	Spaltlampe, die
pime	blind
pimestamisvastane filter	Blendschutzfilter, der
pinnale langev valgus	Lichteinfall, der
pinnatöötlus	Oberflächenbehandlung, die
pisar	Träne, die
pisaraaparaadi haigused	Erkrankungen des Tränenapparates
pisaraid tekitav	tränenreizend
pisarairritus	Tränenfluss, die
pisarajuha	Tränenkanal, der
pisarakanal	Tränenröhrchen, das
pisarakile	Tränenfilm, der
pisarakotipõletik	Dakryozystitis, die
pisarakott	Tränensack, der
pisaranäsa	Tränenkarunkel, die
pisaranääre	Tränendrüse, die
pisaranäärme põletik	Entzündung der Tränendrüse, die
plastikraamid	Plastik-Rahmen
polariseeritud kile	polarisiertes Pellikel
polariseeritud läätsed	polarisierende Brillengläser

poolraame kasutavad (prillid)	semi-randlose
prille kandma	eine Brille tragen
prillid	die Brille, pl die Brillen
prillihooldusvahendid	Pflegemittel für Brillen
prilliklaas	Brillenglas, das
prillipaelad	Brillenbänder, die
prilliraame valima	Brille auswählen
prilliraamid	Brillenrahmen
prillisang	Brillenbügel, der
prillitoos	Brillenfutteral, das
puhastamine	Reinigung, die
pupillireaktsioon	Pupillenreaktion, die
purunemiskindlus	Schlagzähigkeit, die
puutenakkus	Kontaktinfektion, die
põrutuskindel	schlagzäh
päikesekaitsed prillidele	Sonnenschutz für Brillen, der
päikesepillid	Sonnenbrille, die
pärilik värvipimedus	kongenitale Achromatopsie
pärissoonkest	Aderhaut, die
R	
raamideta prillid	randlose Brille
rahustama	beruhigen
refraktiivsus	Brechkraft, die
refraktsiooniindeks	Brechungsindex, der
refraktsioonivead	Refraktionsfehler
retiniit	die Retinitis
riipse	Wimper, die
ripskeha	Strahlenkörper, der
ripsvöötmek	Aufhängeband, das
ristkülikukujulised raamid	rechteckige Rahmen
ristlõikeline kujutis	Querschnittsbild, das

roosasid prille kandma

rosarote Brille tragen

S

sadulsild

Sattel-brücke, die

sarvkest

Hornhaut, die

sarvkesta abrasioon

Hornhauterosion, die

sarvkesta tuhmumine

Hornhauttrübung, die

sild

Brücke, die

silm

Auge, das

silma latseratsioon

Rissverletzung des Auges, die

silma optiline telg

optische Augenachse

silma pindmine vigastus

lamelläre Verletzung des Auges

silma sisesed lihased

innere Augenmuskeln

silma ultrasonograafia

Ultraschalluntersuchung, die

silma välised lihased

äußeren Augenmuskeln

silmaarst

Augenarzt, der

silmaava

Pupille, die

silmade tuimestamine

Betäubung der Augen, die

silmade vaateväljade uuring kompuuterperimeetriga Messung des Gesichtsfeldes mit
Computer Perimetrie, die

silmakontusioon

Augenkontusion, die

silmakoobas

Augenhöhle, die

silmakoopta löökmurd

Blow-out-Fraktur, die

silmakulm

Augenbraue, die

silmalau turse

Lidödem, das

silmalaug

Augenlid, das

silnaliigutajanärv

Augenbewegungsnerv, der

silmalääts

Augenlinse, die

silmamuna

Augapfel, der

silmamuna läbimõõt

Durchmesser des Augapfels, der

silmamuna raadius

Halbmesser des Augapfels, der

silmanärv

Augennerv, der

silmapenetratsioon	penetrierende Augenverletzung, die
silmaprotees	Augenprothese, die
silmapõhi	Augenhintergrund, der
silmarebend	Augenruptur, die
silmasalv	Augensalbe, die
silmaside	Augenklappen, die
silmasisene rõhk	Augeninnendruck, der
silmasisene võõrkeha	intraokulärer Fremdkörper
silmasoonkest	Uvea, die
silmaspetsialistid	augenärztliches Fachpersonal
silmatilgad	Augentropfen, die
silmavahe	Augenabstand, der
silmavann	Augenbadewanne, die
silmavigastus	Augenverletzung, die
silmitu	augenlos
skaneerima	abtasten
skaneeriv laserpolarimeetriauring	Gdx Laser-Polarimetrie, die
skleriit	Skleritis, die
soonkestapõletik	Uveitis, die
strabism	Strabismus, der
suurendama	vergrößern
säilitama algset kuju	ursprungformbeständig sein
T	
tagakamber	hintere Augenkammer
termokõvenevad materjalid	Duroplasten, die
tihedus	Dichte, die
titaanraamid anodeeritud titaanist	anodisierte Brillenrahmen
tonomeeter	Tonometer, das
tonomeetri lõuatugi	Kinnstütze, die (Tonometer)
tonomeetri otsmikutugi	Stirnstütze, die (Tonometer)
tonomeetria	Tonometrie, die

trahhoom

Trachom, das

tsonulaarkiud

Zonulafasern pl

tundlikud silmad

empfindliche Augen

tüsistus

Komplikation, die

U

udustamisvastane

anti-beschlag

ultraviolettkiirgus

ultraviolettes Licht

UV-kiirgust blokeerivad läätsed

Ultraviolette Strahlen blockierende Linsen

uveiit

Uveitis, die

V

vaateväli

Gesichtsfeld, das

valama (kipsi, metalli)

gießen

valguse intensiivsus

Lichtstärke, die

valguskiir

Lichtstrahl, der

valgustundlik

lichtscheu

vesivedelik

Kammerwasser, das

vett hülgav

wasserabweisend

vikerkest

Iris, die

võrkkest

Netzhaut, die

võrkkesta pärilikud düstroofiad

hereditäre Netzhautdystrophien

värvilised kontaktläätsed

farbige Kontaktlinsen

värvinägemine

Farbsehen, das

W

Windsori prillid

Windsorbrille, die

Õ

õhku läbilaskvad läätsed

luftdurchlässige Kontaktlinsen

Ü

ühekuulised kontaktläätsed

Monatslinsen

ühepäevased kontaktläätsed

Einmalkontaktlinsen

ülalau

Oberlid, das

ülemine sirglihas

oberer gerader Augenmuskel

10. ENGLISH-GERMAN INDEX

A

adaptation time	Adaptionzeit, die
accommodation	Akkommodation, die
accommodative and extended range of vision lenses	Brille mit Akkommodationfähigkeit und erweiterten Sehbereich
achromatopsia	Achromatopsie, die
age-related macular degeneration	altersbedingte Makuladegeneration
alpine skiing goggles	alpine Skibrille, die
amaurosis	Amaurose, die
amblyopia	Schwachsichtigkeit, die
ametropia	Ametropie, die
Amsler-Grid test	Amsler-Gitter-Test, der
angiography	Angiografie, die
anisometropia	Anisometrie, die
anodized frames	anodisierte Brillenrahmen
anodized titanium	eloxiertes Titanium
anomalies	Anomalien, pl
anophthalmia	Anophthalmie, die
anterior chamber	vordere Augenkammer
anti-fog	Anti-Beschlag
anti-glare filter	Blendschutzfilter, der
anti-reflection coating	Antireflexbeschichtung, die
antiseptic drug	antiseptisches Mittel
aphakia	Linsenlosigkeit, die
aqueous humour	Kammerwasser, das
artificial eye	Augenprothese, die
artificial tears	künstliche Tränen
aspheric lenses	asphärische Linsen
astigmatism	Astigmatismus, der

B

binocular	binokular
blind	blind
blow-out fracture	Blow-out-Fraktur, die
book an appointment for vision check	einen Termin für den Sehtest vereinbaren
bridge	Brücke, die
bridge without pads	Brücke ohne Nasenpads, die
buildup	Ansammlung von Ablagerungen, die

C

cast	gießen
cataract	Katarakt, die
chin rest (of Tonometer)	Kinnstütze, die (Tonometer)
choose eyeglasses	Brille auswählen
choroid	Aderhaut, die
ciliary body	Strahlenkörper, der
cilium, pl cilia	Wimper, die
clamp	Klammer, die
cleaning	Reinigung, die
colour contact lenses	farbige Kontaktlinsen
colour vision	Farbsehen, das
complication	Komplikation, die
composites	Kompositen
concave lens	konkave Linse
cone	Zapfen, der
congenital achromatopsia	kongenitale Achromatopsie
conjunctiva	Bindehaut, die
conjunctivitis	Konjunktivitis, die
contact infection	Konktaktinfektion, die
contact lens accessories	Kontaktlinsen-Zubehör, das
contact lens solution	Konktaktlinsenflüssigkeit, die

contact lenses	Kontaktlinsen
converging lens	Sammellinse, die
convex lens	konvexe Linse
corectopia	Korektopie, die
cornea	Hornhaut, die
corneal abrasion	Hornhauterosion, die
corneal haze	Hornhauttrübung, die
corticosteroids	Corticosteroide
cross sectional image	Querschnittsbild, das
cryotherapy	Kryotherapie, die
crystalline lens	Augenlinse, die
D	
dacryocystitis	Dakryozystitis, die
dacryops	Dakryops, der
daily disposable contact lenses	Einmalkontaktlinsen
density	Dichte, die
diameter of the eyeball	Durchmesser des Augapfels, der
diplopia	Diplopie, die
disinfecting	Desinfizieren, das
diverging lens	Zerstreuungslinse, die
dominant eye	dominantes Auge
drainage	Drainage, die
dry eye	Augentrockenheit, die
dye	Kontrastmittel, das
E	
earpiece	Brillenbügel, der
emmetropic	normalsichtiges Auge
extraocular muscles	äußere Augenmuskeln
eye	Auge, das
eye bandage	Augenklappen, pl
eye care professionals	augenärztliches Fachpersonal

eye contusion	Augenkontusion, die
eye drops	Augentropfen, pl
eye injury	Augenverletzung, die
eye laceration	Rissverletzung des Auges, die
eye ointment	Augensalbe, die
eye rupture	Augenruptur, die
eye-cup	Augenbadewanne, die
eyeball	Augapfel, der
eyebrow	Augenbraue, die
eyeless	augenlos
eyelid	Augenlid, das
eyelid oedema	Lidödem, das
eyesight	Sehvermögen, das
F	
film	Film, der
fixating eye	fixierendes Auge
flexible temples	flexible Brillenbügel
floater	Glaskörpertrübung, die
focus	Brennpunkt, der
forehead support (of Tonometer)	Stirnstütze, die (Tonometer)
frame with broad sides	Brillengestelle mit breiten Bügel
frames	Brillenrahmen
fundus of the eye	Augenhintergrund, der
G	
gas-permeable contact lenses	luftdurchlässige Kontaktlinsen
GDX laser polarimetry	Gdx Laser-Polarimetrie, die
glasses	die Brille, pl die Brillen
glaucoma	Glaukom, das
goblet cell	Becherzelle, die
H	
hard coating	Hartbeschichtung, die

Hasner's fold	Hasner-klappe
Heidelberg retinal tomography	Heidelberger Retina Tomographie (HRT), die
hereditary retinal dystrophies	hereditäre Netzhautdystrophien
hyperopia	Weitsichtigkeit, die
I	
impact resistance	Schlagzähigkeit, die
impact resistant	schlagzäh
index of refraction	Brechungsindex, der
inferior lacrimal point	unteres Tränenpünktchen
inflammation of the lacrimal gland	Entzündung der Tränendrüse, die
insert the lens	Kontaktlinsen einsetzen
intraocular foreign body	intraokulärer Fremdkörper
intraocular muscles	innere Augenmuskeln
intraocular pressure	Augeninnendruck, der
iris	Iris, die
Ishihara plates	Ishihara-Tafeln
isometropia	Isometropie, die
K	
keratic precipitate	Endothelbeschlag, der
keratitis	Keratitis, die
keyhole bridge	Schlüsselloch-Brücke, die
L	
lacrimal apparatus diseases	Erkrankungen des Tränenapparates
lacrimal canal	Tränenröhrchen, das
lacrimal caruncle	Tränenkarunkel, die
lacrimal duct	Tränenkanal, der
lacrimal gland	Tränendrüse, die
lacrimal sac	Tränensack, der
lacrimation	Tränenfluss, die
lacrimatory	tränenreizend
lamellar laceration of the eye	lamelläre Verletzung des Auges

lamination method	Laminierungsmethode, die
lens	Linse, die
lens case	Linsenbehälter, der
light incidence	Lichteinfall, der
light intensity	Lichtstärke, die
light ray	Lichtstrahl, der
lightweight lenses	leichtgewichtige Brillengläser
lower eyelid	Unterlid, das
M	
macula	Makula, die
macular area	gelber Fleck
magnify	vergrößern
magnifying glasses	Lupen, die
measurement results	Messergebnisse, die
miotics	Miotika
monofocal lenses	Monofokalgläser
monthly disposable contact lenses	Monatslinsen
multifocal lenses	Mehrstärkengläser
mydriatics	Mydriatika
myope	Kurzsichtige(r), der/die
myopia	Myopie, die
myopic	myopisch
N	
nanophthalmia	Nanophthalmie, die
nasal cavity	Nasenhöhle, die
night blindness	Nachtblindheit, die
nose pad	Nasenpad, das
numbing the eyes	Betäubung der Augen, die
nyctalopia	Nyktalopie, die
nystagmus	Nystagmus, der

O

OCT examination evaluating the deep layers of the eye	optische Kohärenztomografie
OCT für Darstellung des Augenhintergrundes, die	
ocular albinism	okulärer Albinismus
oculist	Okulist, der
oculomotor nerve	Augenbewegungsnerv, der
ophthalmic nerve	Augennerv, der
ophthalmitis	Ophthalmie, die
ophthalmologist	Augenarzt, der
ophthalmology	Augenheilkunde, die
ophthalmoplegia	Ophthalmoplegie, die
ophthalmoscopy	Ophthalmoskopie, die
ophthalmic lens	Brillenglas, das
ophthalmoscope	Ophthalmoskop, das
optic axis of the eye	optische Augenachse
optic disc	Optikuspapille, die
optic nerve	Sehnerv, der
optic nerve fibres	Sehnervfasern, die
optical sunglasses	optische Sonnenbrille
optician	Augenoptiker, der
optometer	Optometer, das
optometrist	Brillenoptiker, der
optometry	Optometrie, die
orbit	Augenhöhle, die

P

pachymeter	Pachymeter, der
pachymetry	Pachymetrie, die
pad arm	Nasenpad-Bügel, der
penetrating eye injury	penetrierende Augenverletzung, die
photochromic lenses	fotochrome Linsen
photographing the retina with a fundus camera	Fundusfotografie, die

photophobic	lichtscheu
physical data	physische Daten
pince-nez	Kneifer, der
plastic frames	Plastik-Rahmen
polarised pellicle	polarisiertes Pellikel
polarized lenses	polarisierende Brillengläser
posterior chamber	hintere Augenkammer
products for cleaning glasses	Pflegemittel für Brillen
protection against UV radiation	UV-Schutz, der
pupil	Pupille, die
pupillary distance	Augenabstand, der
pupillary reflex	Pupillenreaktion, die
R	
radius of the eyeball	Halbmesser des Augapfels, der
rectangle frames	rechteckige Rahmen
reflection from the different layers of tissues	Spiegelung verschiedener Gewebeschichten
refractive errors	Refraktionsfehler
refractivity	Brechkraft, die
remove the lens	Konktaktlinsen abnehmen
retinitis	Retinitis, die
retain its original shape	ursprungformbeständig sein
retina	Netzhaut, die
rigid contact lenses	rigide Kontaktlinsen
rimless spectacles	randlose Brille
rivet	Niete, die
rod	Stäbchen, das
S	
saddle bridge	Sattel-brücke, die
scan	abtasten
sclera	Lederhaut, die
scleritis	Skleritis, die

scratch protectant coating	kratzfeste Beschichtung
screw	Schraube, die
screwless hinge	Brillengelenk ohne Schraube, das
semi-rimless	semi-randlose
sense	mit den Sinnen erfassen
sensitive eyes	empfindliche Augen
short-sightedness	Kurzsichtigkeit, die
slit lamp	Spaltlampe, die
snow-blind	schneebblind
snow-blindness	Schneebblindheit, die
soak the lenses	Kontaktlinsen einweichen
soft lenses	weiche Kontaktlinsen
solder in	löten
soothe	beruhigen
spectacle case	Brillenfutteral, das
spectacle cords	Brillenbänder, die
squint	schielen
squint-eyed	schielend
strabismus	Strabismus, der
stye	Gerstenkorn, das
sun shields for glasses	Sonnenschutz für Brillen, der
sunglasses	Sonnenbrille, die
superior rectus muscle	oberer gerader Augenmuskel
surface treatment	Oberflächenbehandlung, die
suspensory ligament	Aufhängeband, das
zonular fibres	Zonulafasern pl
T	
tear	Träne, die
tear film	Tränenfilm, der
testing visual field with automated perimetry	Messung des Gesichtsfeldes mit Computer
Perimetrie, die	

thermosetting materials

to raise an eyebrow

tonometer

tonometry

trachoma

transparent lenses

twilight vision

U

ultra-violet light

Ultra-violet-blocking lenses

ultrasonography

upgrade the lenses

upper eyelid

user-friendly

uvea

uveitis

V

vision defects

visual acuity

visual field

visual organs

vitreous humour

W

water-repellent

weak-eyed

wear glasses

wear rose-colored glasses (Am.)

welding goggles

Windsor spectacles

Duroplasten, die

eine Augenbraue hochziehen

Tonometer, das

Tonometrie, die

Trachom, das

transparente Kontaktlinsen

Dämmerungssehen, das

ultraviolettes Licht

Ultraviolette Strahlen blockierende Linsen

Ultraschalluntersuchung, die

Kontaktlinsen verbessern

Oberlid, das

benutzerfreundlich

Uvea, die

Uveitis, die

Sehfehler, der

Sehschärfe, die

Gesichtsfeld, das

Sehorgane, die

Glaskörper, der

wasserabweisend

schwachsichtig

eine Brille tragen

rosarote Brille tragen

Schweissbrille, die

Windsorbrille, die

11. INDEX DEUTSCH-ENGLISCH

A

Adaptionzeit, die	adaptation time
abtasten	scan
Achromatopsie, die	achromatopsia
Aderhaut, die	choroid
Akkommodation, die	accommodation
alpine Skibrille, die	alpine skiing goggles
altersbedingte Makuladegeneration	age-related macular degeneration
Amaurose, die	amaurosis
Ametropie, die	ametropia
Amsler-Gitter-Test, der	Amsler-Grid test
Angiografie, die	angiography
Anisometrie, die	anisometropia
anodisierte Brillenrahmen	anodized frames
Anomalien	anomalies
Anophthalmie, die	anophthalmia
Ansammlung von Ablagerungen, die	buildup
anti-beschlag	anti-fog
Antireflexbeschichtung, die	anti-reflection coating
antiseptisches Mittel	antiseptic drug
asphärische Linsen	aspheric lenses
Astigmatismus, der	astigmatism
Aufhängeband, das	suspensory ligament
Augapfel, der	eyeball
Auge, das	eye
Augenabstand, der	pupillary distance
Augenarzt, der	ophthalmologist
Augenbadewanne, die	eye-cup
Augenbewegungsnerv, der	oculomotor nerve

Augenbraue, die	eyebrow
Augenheilkunde, die	ophthalmology
Augenhintergrund, der	fundus of the eye
Augenhöhle, die	orbit
Augeninnendruck, der	intraocular pressure
Augenklappen, die	eye bandage
Augenkontusion, die	eye contusion
Augenlid, das	eyelid
Augenlinse, die	crystalline lens
augeless	eyeless
Augennerv, der	ophthalmic nerve
Augenoptiker, der	optician
Augenprothese, die	artificial eye
Augenruptur, die	eye rupture
Augensalbe, die	eye ointment
Augentrockenheit, die	dry eye
Augentropfen, die	eye drops
Augenverletzung, die	eye injury
augenärztliches Fachpersonal	eye care professionals
Ä	
äußere Augenmuskeln	extraocular muscles
B	
Becherzelle, die	goblet cell
benutzerfreundlich	user-friendly
beruhigen	soothe
Betäubung der Augen, die	numbing the eyes
Bindehaut, die	conjunctiva
binokular	binocular
Blendschutzfilter, der	anti-glare filter
blind	blind
Blow-out-Fraktur, die	blow-out fracture

Brechkraft, die	refractivity
Brechungsindex, der	index of refraction
Brennpunkt, der	focus
Brille, die; pl Brillen, die	glasses
Brille auswählen	choose eyeglasses
Brillengestelle mit breiten Bügel	frame with broad sides
Brillenbänder, die	spectacle cords
Brillenbügel, der	earpiece
Brillenfutteral, das	spectacle case
Brillengelenk ohne Schraube, das	screwless hinge
Brillenglas, das	ophthalmic lens
Brillenoptiker, der	optometrist
Brillenrahmen	frames
Brücke ohne Nasenpads, die	bridge without pads
Brücke, die	bridge
C	
Corticosteroide	corticosteroids
D	
Dakryops, der	dacryops
Dakryozystitis, die	dacryocystitis
Desinfizieren, das	disinfecting
Dichte, die	density
Diplopie, die	diplopia
dominantes Auge	dominant eye
Drainage, die	drainage
Durchmesser des Augapfels, der	diameter of the eyeball
Duroplasten, die	thermosetting materials
Dämmerungssehen, das	twilight vision
E	
eine Augenbraue hochziehen	to raise an eyebrow
eine Brille tragen	wear glasses

einen Termin für den Sehtest vereinbaren	book an appointment for vision check
Einmalkontaktlinsen	daily disposable contact lenses
eloxiertes Titanium	anodized titanium
empfindliche Augen	sensitive eyes
Endothelbeschlag, der	keratic precipitate
Entzündung der Tränendrüse, die	inflammation of the lacrimal gland
Erkrankungen des Tränenapparates	lacrimal apparatus diseases
Brille mit Akkommodationfähigkeit und erweiterten Sehbereich	accommodative and extended range of vision lenses

F

farbige Kontaktlinsen	colour contact lenses
Farbsehen, das	colour vision
Film, der	film
fixierendes Auge	fixating eye
flexible Brillenbügel	flexible temples
fotochrome Linsen	photochromic lenses
Fundusfotografie, die	photographing the retina with a fundus camera

G

Gdx Laser-Polarimetrie, die	GDX laser polarimetry
gelber Fleck	macular area
Gerstenkorn, das	stye
Gesichtsfeld, das	visual field
gießen	cast
Glaskörper, der	vitreous humour
Glaskörpertrübung, die	floater
Glaukom, das	glaucoma

H

Halbmesser des Augapfels, der	radius of the eyeball
Hartbeschichtung, die	hard coating
Hasner-klappe	Hasner's fold
Heidelberger Retina Tomographie (HRT), die	Heidelberg retinal tomography

hereditäre Netzhautdystrophien	hereditary retinal dystrophies
hintere Augenkammer	posterior chamber
Hornhaut, die	cornea
Hornhauterosion, die	corneal abrasion
Hornhauttrübung, die	corneal haze
I	
innere Augenmuskeln	intraocular muscles
intraokulärer Fremdkörper	intraocular foreign body
Iris, die	iris
Ishihara-Tafeln	Ishihara plates
Isometropie, die	isometropia
K	
Kammerwasser, das	aqueous humour
Katarakt, die	cataract
Keratitis, die	keratitis
Kinnstütze, die (Tonometer)	chin rest (of tonometer)
Klammer, die	clamp
Kneifer, der	pince-nez
Komplikation, die	complication
Kompositen	composites
kongenitale Achromatopsie	congenital achromatopsia
Konjunktivitis, die	conjunctivitis
konkave Linse	concave lens
Kontaktinfektion, die	contact infection
Kontaktlinsenflüssigkeit, die	contact lens solution
Kontaktlinsen	contact lenses
Kontaktlinsen abnehmen	remove the lens
Kontaktlinsen einsetzen	insert the lens
Kontaktlinsen einweichen	soak the lenses
Kontaktlinsen verbessern	upgrade the lenses
Kontaktlinsen-Zubehör, das	contact lens accessories

Kontrastmittel, das	dye
konvexe Linse	convex lens
Korektorie, die	corectopia
kratzfeste Beschichtung	scratch protectant coating
Kryotherapie, die	cryotherapy
Kurzsichtige(r), der/die	myope
Kurzsichtigkeit, die	short-sightedness
künstliche Tränen	artificial tears

L

lamelläre Verletzung des Auges	lamellar laceration of the eye
Laminierungsmethode, die	lamination method
Lederhaut, die	sclera
leichtgewichtige Brillengläser	lightweight lenses
Lichteinfall, der	light incidence
lichtscheu	photophobic
Lichtstrahl, der	light ray
Lichtstärke, die	light intensity
Lidödem, das	eyelid oedema
Linse, die	lens
Linsenbehälter, der	lens case
Linsenlosigkeit, die	aphakia
luftdurchlässige Kontaktlinsen	gas-permeable contact lenses
Lupen, die	magnifying glasses
löten	solder in

M

Makula, die	macula
Mehrstärkengläser	multifocal lenses
Messergebnisse, die	measurement results
Messung des Gesichtsfeldes mit Computer Perimetrie, die	testing visual field with
automated perimetry	

Miotika	miotics
mit den Sinnen erfassen	sense
Monatslinsen	monthly disposable contact lenses
Monofokalgläser	monofocal lenses
Mydriatika	mydriatics
Myopie, die	myopia
myopisch	myopic
N	
Nachtblindheit, die	night blindness
Nanophthalmie, die	nanophthalmia
Nasenhöhle, die	nasal cavity
Nasenpad-Bügel, der	pad arm
Nasenpad, das	nose pad
Netzhaut, die	retina
Niete, die	rivet
normalsichtiges Auge	emmetropic
Nyktalopie, die	nyctalopia
Nystagmus, der	nystagmus
O	
oberer gerader Augenmuskel	superior rectus muscle
Oberflächenbehandlung, die	surface treatment
Oberlid, das	upper eyelid
Okulist, der	oculist
okulärer Albinismus	ocular albinism
Ophthalmie, die	ophthalmitis
Ophthalmoplegie, die	ophthalmoplegia
Ophthalmoskop, das	ophthalmoscope
Ophthalmoskopie, die	ophthalmoscopy
Optikuspapille, die	optic disc
optische Augenachse	optic axis of the eye
optische Kohärenztomografie OCT für Darstellung des Augenhintergrundes, die	

OCT examination evaluating the deep layers of the eye

optische Sonnenbrille optical sunglasses

Optometer, das optometer

Optometrie, die optometry

P

Pachymeter, der pachymeter

Pachymetrie, die pachymetry

penetrierende Augenverletzung, die penetrating eye injury

Pflegemittel für Brillen products for cleaning glasses

physische Daten physical data

Plastik-Rahmen plastic frames

polarisierende Brillengläser polarized lenses

polarisiertes Pellikel polarised pellicle

Pupille, die pupil

Pupillenreaktion, die pupillary reflex

Q

Querschnittsbild, das cross sectional image

R

randlose Brille rimless spectacles

rechteckige Rahmen rectangle frames

Refraktionsfehler refractive errors

Reinigung, die cleaning

Retinitis, die retinitis

rigide Kontaktlinsen rigid contact lenses

Rissverletzung des Auges, die eye laceration

rosarote Brille tragen wear rose-colored glasses (Am.)

S

Sammellinse, die converging lens

Sattel-brücke, die saddle bridge

schielen squint

schielend squint-eyed

schlagzäh	impact resistant
Schlagzähigkeit, die	impact resistance
Schlüsselloch-Brücke, die	keyhole bridge
schneblind	snow-blind
Schneblindheit, die	snow-blindness
Schraube, die	screw
schwachsichtig	weak-eyed
Schwachsichtigkeit, die	amblyopia
Schweissbrille, die	welding goggles
Sehfehler, der	vision defects
Sehnerv, der	optic nerve
Sehnervfasern, die	optic nerve fibres
Sehorgane, die	visual organs
Sehschärfe, die	visual acuity
Sehvermögen, das	eyesight
semi-randlose	semi-rimless
Skleritis, die	scleritis
Sonnenbrille, die	sunglasses
Sonnenschutz für Brillen, der	sun shields for glasses
Spaltlampe, die	slit lamp
Spiegelung verschiedener Gewebeschichten	reflection from the different layers of tissues
Stirnstütze, die (Tonometer)	forehead support (of Tonometer)
Strabismus, der	strabismus
Strahlenkörper, der	ciliary body
Stäbchen, das	rod
T	
Tonometer, das	tonometer
Tonometrie, die	tonometry
Trachom, das	trachoma
transparente Kontaktlinsen	transparent lenses
Träne, die	tear

Tränendrüse, die	lacrimal gland
Tränenfilm, der	tear film
Tränenfluss, die	lacrimation
Tränenkanal, der	lacrimal duct
Tränenkarunkel, die	lacrimal caruncle
tränenreizend	lacrimatory
Tränenröhrchen, das	lacrimal canal
Tränensack, der	lacrimal sac
U	
Ultraschalluntersuchung, die	ultrasonography
Ultraviolette Strahlen blockierende Linsen	Ultra-violet-blocking lenses
ultraviolettes Licht	ultra-violet light
unteres Tränenpünktchen	inferior lacrimal point
Unterlid, das	lower eyelid
ursprungformbeständig sein	retain its original shape
UV-Schutz, der	protection against UV radiation
Uvea, die	uvea
Uveitis, die	uveitis
V	
vergrößern	magnify
vordere Augenkammer	anterior chamber
W	
wasserabweisend	water-repellent
weiche Kontaktlinsen	soft lenses
Weitsichtigkeit, die	hyperopia
Wimper, die	cilium, pl cilia
Windsorbrille, die	Windsor spectacles
Z	
Zapfen, der	cone
Zerstreuungslinse, die	diverging lens
Zonulafasern pl	zonular fibres

KOKKUVÕTE

Käesoleva magistritöö raames koostati eesti-inglise-saksa optomeetria valiksõnastik. Valiksõnastiku peamiseks sihtrühmaks on optomeetria üliõpilased, tõlgid, tõlkijad ja optomeetria huvilised. Sõnastiku vajalikkus on tingitud asjaolust, et Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolil ja Eestis üldiselt puudub eesti-inglise-saksa optomeetria valiksõnastik. Tallinna Tervishoiu Kõrgkool lisab käesoleva magistritöö inglise- ja eestikeelse sõnavara veebisõnastikku. Valiksõnastiku koostamisega soovitakse panustada valdkonnaga seotud tekstide tõlkimisse, samuti avardada lugejate teadmisi optomeetria valdkonnas kasutatavast sõnavarast.

Magistritöö koosneb teoreetilisest osast ja praktilisest sõnastikust. Valiksõnastik sisaldab umbes 300 märksõna. Märksõnade arv erineb, sest sõnastiku eestikeelses osas on ristviited näiteks sünonüümidele. Valiksõnastik koosneb viiest osast, sõnastiku esimeses osas on eestikeelsed optomeetria mõistete selgitused.

Valiksõnastik on suhteliselt väikesemahuline, aga loodetavasti inspireerib sõnastik huvilisi tegelema terminoloogiatööga ja arendama eesti keelt.

KASUTATUD KIRJANDUS

Adidas Lazair. Külastatud 02.02.107 aadressil

http://www.adidas.com/uploads/adidas_eyewear_2010/downloads/_en_10426.pdf.

Argus. Külastatud 02.02.107 aadressil

<http://www.argusoptics.de/produkte-neu-geraete/tonometer.html>.

Augenarztpraxis Dr. med. Olga Schulz. Külastatud 02.02.107 aadressil

<http://www.augenarzt-kelkheim.de/leistungen/computer-perimetrie/>.

Augenverletzungen. Külastatud 02.02.2017 aadressil

<http://www.tierklinik-aachen.de/Data/pdf/augenverletzungen.pdf>.

Boddington Mary Teresa. (1834) *Slight Reminiscences of the Rhine, Switzerland, and a Corner of Italy*.

London: Maurice & Co., Fenchurch Street.

Brillieria. Külastatud 02.02.2017 aadressil

<http://www.brillieria.at/optische-sonnenbrille-optische-sonnenglaeser>.

Collins, Harper. (2010) *English Dictionary - Complete & Unabridged 10th Edition*.

Glasgow: HarperCollins.

Corbeil, J-C; Archambault, A. (2013) *Suur illustreeritud sõnaraamat*.

Pegasus.

Dahlmann, C; Patzelt, J. (2014) *BASICS Augenheilkunde*.

München: Elsevier Urban & Fischer, 2-111.

DE ERBE. Archäologie Online. Külastatud 02.02.2017 aadressil

<http://deerbe.com/unt/1785>

[antiker_kneifer_mit_fassung_aus_gold_585_mit_echt_leder_etui.html](http://deerbe.com/unt/1785/antiker_kneifer_mit_fassung_aus_gold_585_mit_echt_leder_etui.html).

Deutsch-Englisch-Wörterbuch. Külastatud 18.06.2017 aadressil <https://www.dict.cc/>.

Dictionary. Külastatud 18.06.2017 aadressil <https://www.dictionary.com>.

Dr. Elle Lepik. Külastatud 17.05.2017 aadressil <http://www.silmaarst.com/et/tehnika>.

Duden online Wörterbuch. Külastatud 16.06.2017 aadressil

<http://www.duden.de/suchen/dudenonline/ee>.

Eagle Vision. Külastatud 28.05.2017 aadressil

<http://www.eaglevision.ee/artikkel/asfaarilised-prillilaatsed/>.

Eesti Nägemistervise keskus. Külastatud 28.05.2017 aadressil

<http://www.silmatervis.ee/silma-tervis/amd-ehk-maakula-degeneratsioon/>.

Eesti Optik. Külastatud 17.05.2017. aadressil

<http://optika.ee/est/tooted/prilliklaasid/paikeseklaasid/>.

Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2013. Külastatud 18.06.2017 aadressil <http://www.eki.ee/dict/qs/>.

EKI=Eesti Keele Instituut (2017a). Külastatud 01.06.2017 aadressil <http://www.eki.ee/>.

Erelt, Mati; Erelt Tiiu; Ross Kristiina. *Eesti keele käsiraamat.* Külastatud 18.06.2017 aadressil <http://www.eki.ee/books/ekk09/>.

Erelt, Tiiu. (2007). *Terminiõpetus.*
Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus.

EUROBAROMEETRI eriuuring 243 "EUROOPLASED JA KEELED". Külastatud 04.04.2017 aadressil http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_243_sum_et.pdf.

Fachärztinnen augenheilkunde. Külastatud 02.02.107 aadressil http://www.augenheilkunde-herrenberg.de/8_Spektrum_Schielen.html.

Fielmann. Külastatud 02.02.2017 aadressil <https://www.fielmann.de/kontaktlinsen/zubehoer/>.

GLOSBE – mitmekeelne online sõnastik (2016a). Külastatud 02.06.2017 aadressil <https://et.glosbe.com/>.

Haigused ja seisundid. Nägemisnärv pöletik. Külastatud 10.06.2017 aadressil <http://www.inimene.ee/haigused-ja-seisundid/list/haigused-ja-seisundid/nagemisnarvi-poletik-738>.

Hariduskeskuse õpiobjekt Nägemismeel. Külastatud 17.05.2017 aadressil <http://www2.hariduskeskus.ee/opiobjektid/anatoomia/?MEELEELUNDID:N%C4GEMISMEEL>.

ICD-Code. Külastatud 02.02.107 aadressil <http://www.icd-code.de/icd/code/S05.5.html>.

Ihre Kontaktlinsen. Külastatud 02.02.2017 aadressil <http://www.ihre-kontaktlinsen.de/informationen/uber-kontaktlinsen.html>.

Jõgi, Aino. (2014). Inglise laensõnade morfoloogiline mугanemine. - *Inglise päritolu sõnad eesti keeles.* Töid antropoloogilise ja etnolingvistika vallast 9. raamat. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, lk 191.

Kauba, T. (2009) *Neuroloogia termineid optometristidele. Seletav sõnastik, vers 1.* Tallinn: Tallinna Tervishoiu Kõrgkool.

Keeney, Arthur H; Hagman, Robert E; Fratello, Cosmo J. (1995) *Dictionary of ophthalmic optics.* Butterworth-Heinemann.

Kibbermann, E, Kirotar, S, Koppel, P. (2007) *Saksa-eesti sõnaraamat.* Tallinn: Valgus.

Klaas-Lang, Birute. (2017) *Eesti keelevaldkonna arendamisest – vaade keelenõukogu seest. OMA KEEL (Oma Keel) nr 1 2017* Emakeele seltsi ajakiri. Emakeele selts, Tallinn, 66-67.

Kliinik. Külastatud 17.06.2017 aadressil kliinik.ee.

Korrovits, Viktor. Käämbre, Henn. (2002) *Inglise-eesti füüsikasõnaraamat*. Tallinn: TEA.

Kotkas, Ene. (2015) *Inglise keele konspekt optomeetria üliõpilastele I*. Tallinn: Tallinna Tervishoiu Kõrgkool.

Kotkas, Ene. (2015) *Inglise keele konspekt optomeetria üliõpilastele II*. Tallinn: Tallinna Tervishoiu Kõrgkool.

Kreutzwaldi silmakeskus. Külastatud 17.05.2017 aadressil <http://silmaarst.eu/uuringud/oct-uuring-silmapohja-kihtide-seisundi-hindamine/>.

Kungla, Elisabeth. (2017) Uuring: eesti keele positsioon on haavatav IT valdkonnas ja kõrghariduses. *Postimees* 24.05.2017. Külastatud 05.06.2017 aadressil <http://www.postimees.ee/4122883/uuring-eesti-keele-positsioon-on-haavatav-it-valdkonnas-ja-korghariduses>.

Leemets, Tiina. (2003) Inglise laenud sajandivahetuse eesti keeles. *Keel ja Kirjandus* 8, 571-584.

Lernhelfer. Külastatud 02.02.107 aadressil <https://www.lernhelfer.de/schuelerlexikon/physik/artikel/infrarotes-und-ultraviolettes-licht>.

Lippert-Burmester, Wunna; Lippert, Herbert. (2014) *Medizinische Fachsprache – leicht gemacht 6. Auflage*. Stuttgart: Schattauer.

Meditšiinisõnastik. Tõlkinud Loogna, Georg; Raukas, Aet; Rehema Katrin; Reili Imbi. Tallinn: 2004 Medicina.

Med24 meditsiinisõnastik (2017a). Külastatud 28.05.2017 aadressil <https://www.med24.ee/andmebaasid/meditsiinisõnastik>

Metsmägi, Iris; Sedrik Meeli; Soosaar Sven-Erik. (2012). *Eesti etümoloogiasõnaraamat*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Museum Replicas Limited. Külastatud 05.06.2017 aadressil <http://www.museumreplicas.com/p-2148-steampunk-pince-nez-glasses.aspx>.

Navigator-Medizin. Külastatud 02.02.107 aadressil <http://www.navigator-medizin.de/augenerkrankungen/die-wichtigsten-fragen-zum-gruenen-star-glaukom/gruener-star-diagnostik-a-untersuchungen/723-glaukom-was-ist-eine-gdx-laser-polarimetrie.html>.

Norman-Optika. Külastatud 17.05.2017 aadressil <http://www.normanoptika.ee/et/muud-tooted/paikesekaitsed-prillide-peale/clip-uleskeeratav-centrostyle>

Ocunet. Külastatud 02.02.2017 aadressil <http://www.ocunet.de/de/auge>.

Online Finnish-German Dictionary. Külastatud 17.06.2017 aadressil <http://www.etranslator.ro/finnish-german-online-dictionary.php>.

Onmeda. Külastatud 02.02.2017 aadressil <http://www.onmeda.de/Wirkstoffgruppe/antiseptische+Mittel.html>.

Optician 16/23 December 2016 Volume 252 Number 6583 Weekly Published: London MA Healthcare Ltd

Optiker Checker. Külastatud 02.02.2017 aadressil <http://www.optikerchecker.de/gleitsichtbrillen-online-kaufen/>.

Optometry and Vision Science. *The Journal of the American Academy of Optometry*, Volume 85, Number 10, October 2008.

OT – optometrytoday Journal of the Association of Optometrists. 22.märts-15.november 2013. Optometry.co.uk.

PereOptika prillipood. Külastatud 20.06.207 aadressil pereoptika.ee; eelmine aadress optiline.ee.

Piiskoppel, Liisa. (2008) *Väike inglise-eesti-vene meditsiinisõnastik tervishoiutöötajale*. Tallinn: TEA.

PONS Online Dictionary. Külastatud 17.05.2017 aadressil <http://en.pons.com/translate/latin-german>.

Portal der Augenmedizin. Külastatud 02.02.107 aadressil <http://www.portal-deraugenmedizin.de/behandlungen/anaesthesie/tropfanaesthesie/tropfanaesthesie-betaeubung-augentropfen.html>.

Prilliabi24. Külastatud 17.05.2017 aadressil <http://www.prilliabi24.ee/kuidas-valida-oiged-raamid/ulevaade-koikidest-prillituupidest>.

Prillimeister. Külastatud 28.05.2017 aadressil <http://www.prillimeister.ee/fotokroomsed-klaasid.html>

Pro Optika. Külastatud 02.02.107 aadressil http://prooptika.ee/en/tooted/teised-tooted/pinnakatted.html?__from_store=et.

Roosalu, Meeli. (2010) *Inimese anatoomia*. Tallinn: Koolibri.

ScienceDaily. University of Toronto. "People Who Wear Rose-colored Glasses See More Study Shows." *ScienceDaily* 6 June 2009. Külastatud 10.06.2017 aadressil www.sciencedaily.com/releases/2009/06/090603103807.htm.

Silmaarstid. Külastatud 28.05.2017 aadressil
<http://www.silmaarstid.ee/stuff/patsiendile/HRT.pdf>.

Silmalaser. Külastatud 28.05.2017 aadressil <https://www.silmalaser.ee/diagnostika>.

Smarteyes. Külastatud 02.02.2017 aadressil <https://www.smarteyes.de/sehtest>.

Spexx. Külastatud 02.02.2017 aadressil
<http://www.my-spexx.de/brilleninfos/brillenglaeser/einstaerkenglasen/polarisierende-glaeser/>.

Systane libestavad silmatilgad. Külastatud 17.05.2017 aadressil
<http://www.systane.co.ee/Eye-Moisture.aspx>.

Süddeutsche Zeitung.
Külastatud 17.06.2017 aadressil <http://www.sueddeutsche.de/kultur/verblasste-mythen-das-kassengestell-1.798568>.

ZFS Dictionary of Ophthalmology. Külastatud 02.02.107 aadressil
[http://www.zeitzfrankozeitz.de/index.php/fachwoerterbuch.html?
L0=EN&trans=1&img=1&abk=1&L1=DE&com=1&syn=1&lang=EN&w=corneal+haze](http://www.zeitzfrankozeitz.de/index.php/fachwoerterbuch.html?L0=EN&trans=1&img=1&abk=1&L1=DE&com=1&syn=1&lang=EN&w=corneal+haze).

Zolotarjova, M. (1978) *Silmahaigused*.
Tallinn: Valgus.

The Vintage Optical shop. Külastatud 05.06.17 aadressil
<http://vintageopticalshop.com/vintage-eyeglasses/windsor-glasses.html>.

Trofimova, Ingeborg. *Nägemine.* Külastatud 10.06.2017 aadressil
https://www.kliinik.ee/haiguste_abc/nagemine/id-1232.

TSM CO. Külastatud 02.02.2017 aadressil <http://de.tsmscrew.com/nose-pads/14091544.html>.

Tucker, Reed. (2017) Why making a dictionary in 2017 totally sucks *New York Post*
01.04.2017. Külastatud 05.06.2017 aadressil
<http://nypost.com/2017/04/01/why-making-a-dictionary-in-2017-totally-sucks/>.

Tähtla, Õie. (2016) *Inglise keele konspekt optomeetria üliõpilastele I*.
Tallinn: Tallinna Tervishoiu Kõrgkool.

Tähtla, Õie. (2016) *Inglise keele konspekt optomeetria üliõpilastele II*.
Tallinn: Tallinna Tervishoiu Kõrgkool.

Universitäts Augenklinik Bonn. Külastatud 02.02.107 aadressil <https://www.augenklinik.uni-bonn.de/patienten/sprechstunden/das-trockene-auge>.

Valguse murdumine. Külastatud 10.06.2017 aadressil
https://dSPACE.ut.ee/bitstream/handle/10062/20917/valguse_murdumine.html.

Visuelles Wörterbuch Englisch-Deutsch. (2005)
London: Dorling Kindersley Limited.

Võõrsõnade leksikon. Külastatud 28.05.2017 aadressil
<http://www.eki.ee/dict/vsl/>.

Üksti, Lembit. (2012) *Saksa-eesti tehnikasõnaraamat*.
Tallinn: TTÜ kirjastus.

Yuveo Klinik. Külastatud 16.06.2017 aadressil
<http://yuveo.de/musculus/m-rectus-superior-oberer-gerader-augenmuskel.html>.

SUMMARY

The aim of the Master's thesis was to compile an Estonian-English-German glossary of optometry. The target group of the glossary consists of the students of optometry as well as of interpreters, translators and everyone interested in optometry.

There were two reasons for compiling this glossary. First of all, the fact that there is no Estonian-English glossary of optometry available at Tallinn Health Care College. Secondly, the fact that no Estonian-English-German glossary of optometry has been published in Estonia. The terminology in English and in Estonian used in the glossary will be added to online dictionary of health care compiled by Tallinn Health Care College. The aim of the glossary is to contribute towards translating the texts about optometry and to enrich the knowledge of the readers regarding the terminology used in the field of optometry.

The thesis consists of the theoretical part and of the practical glossary. The glossary consists of approximately 300 keywords. The number of keywords varies, because there are cross-references in the Estonian part of the glossary. The glossary consists of five parts, there are explanations of the terms in Estonian in the first part of the glossary.

The practical part of the thesis is a relatively small-scale glossary but hopefully it inspires the ones interested in the field to work on terminology and develop the Estonian language.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Õie Tähtla,

(autori nimi)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
eesti-inglise saksa optomeetria valiksõnastik,
(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on Anne Arold,

(juhendaja nimi)

- 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, **26.06.2017**

Lõputöö autori kinnitus

Olen lõputöö kirjutanud iseseisvalt. Kõigile töös kasutatud teiste autorite töödele, põhimõtteliste seisukohtadele ning muudest allikaist pärinevatele andmetele on viidatud.

Autor: Õie Tähtla

(allkiri)

26.06.2017

(kuupäev)